

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
หมู่ที่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวเปรมฤทัย การนอก

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-533-114-7

บทคัดย่อ

เปรมฤทัย การนอก : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ , 112 หน้า

ISBN 974-533-114-7

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือไม่ ซึ่งมีวิธีการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ ที่เรียกว่า ซิปป์โมเดล (CIPP Model) นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ในส่วนของการเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบ บร. ต่างๆ จากการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน จากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ซึ่ง เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบรายงาน บร.1 – บร.12 สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และประชากรในชุมชนหมู่บ้านหนองระเวียง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งโดยการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง สรุปได้ว่าการดำเนินงานของกองทุนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้แก่ เงินกองทุนช่วยให้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และจัดสรรประโยชน์สู่สมาชิก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง สมาชิกในชุมชนมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองได้เป็นส่วนมากแต่ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากราชการอยู่ด้วย เศรษฐกิจในชุมชนได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน มีการเกิดองค์การเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ และได้ทราบถึงความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน คือ คนในชุมชนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมและในชุมชนควรปลอดภัยเสพติดปลอดภัยพนั้น มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....เปรมฤทัย การนอก.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....VC.....

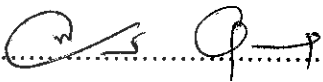
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์พีระพงษ์ อุฑารสกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๗ มี.ค. ๒๕๕๖

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณบุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินการจัดทำสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- ผู้อำนวยการ ชาญ จันทบุรี อาจารย์นิเทศก์ที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานในพื้นที่
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.สุนิทยา เกื้อนาคี และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการ

- คุณสะอาด สุวรรณเทพ และพัฒนาชุมชนอำเภอทุกท่านที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการจัดหาเอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และขอขอบคุณพ่อแม่พี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อย่างมีไมตรีจิตยิ่ง

- บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลหนองระเวียงทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง

- คุณอุเทน สนั่นไพร, คุณเสาวลักษณ์ บุตรไชย, คุณพิเชษฐ วันทาภู, คุณศิริรัตน์ ม่วงเอี่ยม ที่ช่วยให้คำปรึกษาในการทำสารนิพนธ์

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

เปรมฤทัย การนอก

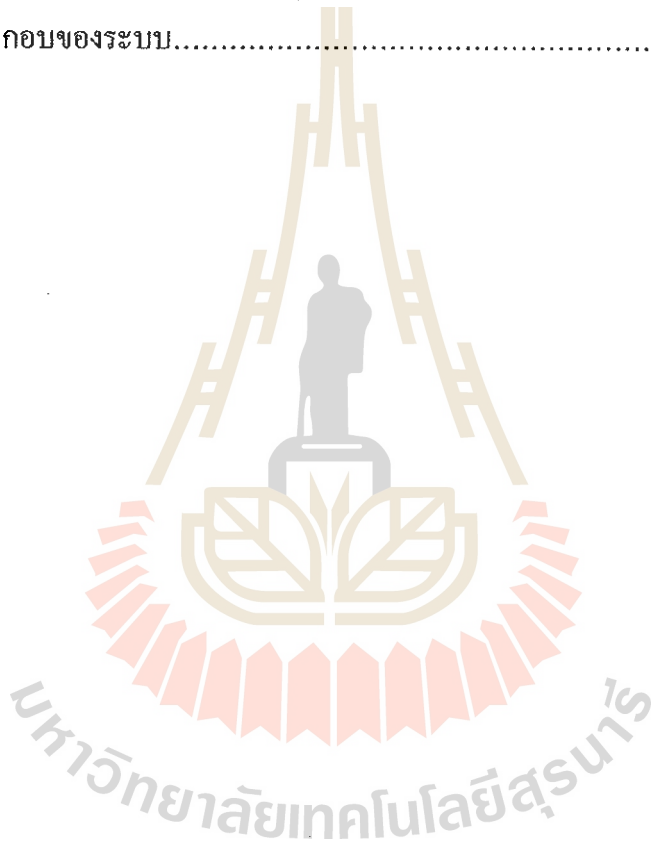
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. นโยบายหลักการวัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544.....	7
3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	8
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
7. หลักการประเมินโครงการแบบซิปป์โมเดล.....	13
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..	15

	หน้า
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน โครงการ.....	18
1. วิธีการประเมิน โครงการ.....	18
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ.....	21
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โครงการ.....	32
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมิน โครงการ.....	34
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	34
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	42
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้.....	53
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
1. สรุป อภิปรายผล.....	61
2. ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และระเบียบ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544	69
ภาคผนวก ข ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง.....	90
ภาคผนวก ค แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	97
ภาคผนวก ง แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	99
ภาคผนวก จ แผนที่หมู่บ้านหนองระเวียง.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	112

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน วัตถุประสงค์และการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมินชีพี.....	3
2. องค์ประกอบของระบบ.....	18

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ การประเมิน กับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินชีพฟ้า.....	31
2. จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะ ของประชากร.....	39
3. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตาม แหล่งน้ำ.....	40
4. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง.....	43
5. แสดงจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง.....	47
6. จำนวนผู้ยื่นกู้ ผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ ยอดเงินที่มี ผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่อนุมัติแต่ละครั้ง.....	48
7. จำนวนและร้อยละ ความเข้มแข็งของชุมชนจากส่วนกลาง.....	59

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินที่เกิดขึ้นในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย ปัญหาความยากจนกลับเพิ่มสูงขึ้น คนยากจนส่วนใหญ่มีการถูกเลิกจ้าง ว่างาน การอพยพแรงงานจากเมืองกลับสู่ชนบท เกิดภาวะความยากจน ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และความมั่นคงในอาชีพและรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนที่ขาดเงินทุนและทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลชุดปัจจุบันจึงมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว โดยได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน อีกทั้งเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนจะเป็นผู้บริหารจัดการกองทุนด้วยความสามารถและภูมิปัญญาของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลข้างต้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นบัณฑิตหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านหนองระเวียง เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานการประเมินในรูปแบบของ "สารนิพนธ์" (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน 5 ข้อ ที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่

2.1.1 หมู่บ้านหนองระเวียง มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 หมู่บ้านหนองระเวียงมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 หมู่บ้านหนองระเวียงมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองระเวียงได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในหมู่บ้านหนองระเวียงมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.3 เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและ ตำบล

2.4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนหมู่บ้านหนองระเวียง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model)

คำว่า CIPP นั้นมาจากคำย่อของส่วนประกอบต่าง ๆ ของโครงการที่จะทำการประเมิน ได้แก่

Context Evaluation : การประเมินสถานะแวดล้อมของโครงการ ซึ่งหมายถึงการประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ

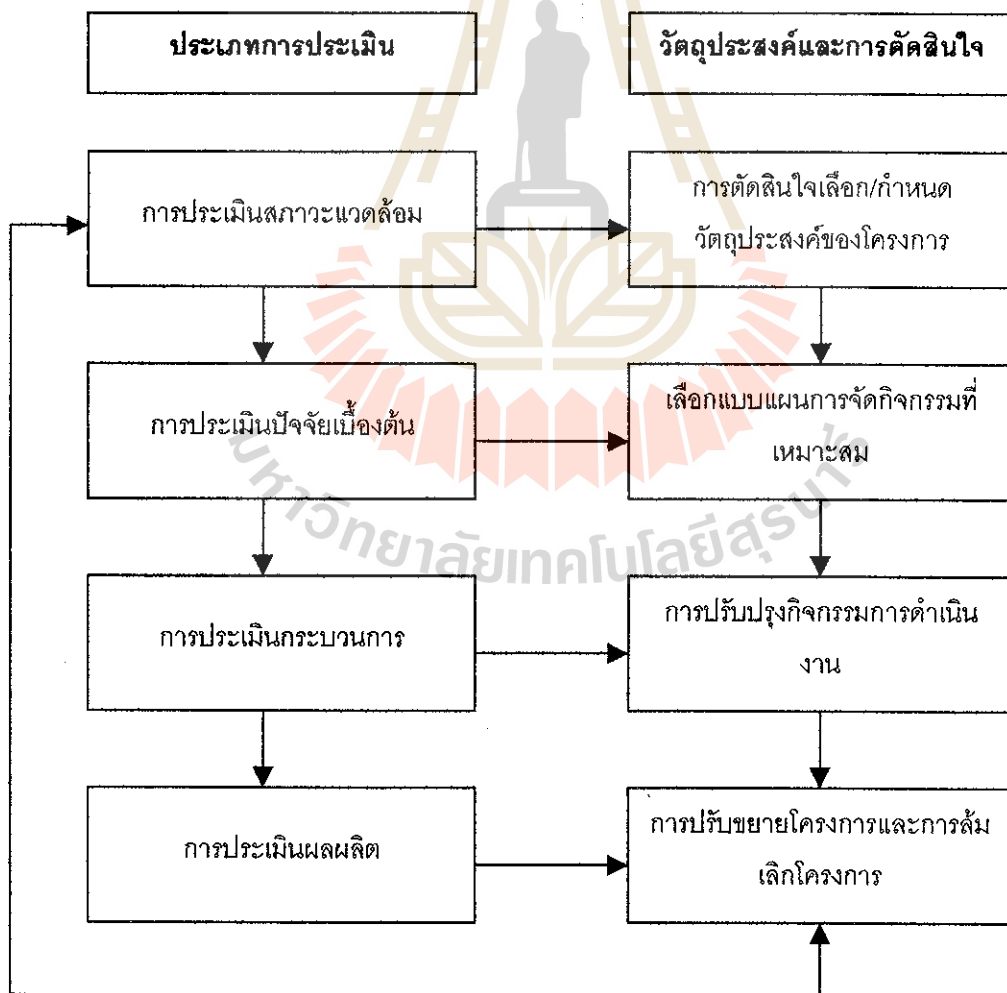
Input Evaluation : การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ หมายถึง การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคนหรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้

งบประมาณและแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัตถุประสงค์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ การประเมินปัจจัยนำเข้าจะช่วยให้เกิดการวางแผนการจัดกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม

Process Evaluation : การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Product Evaluation : การประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่าได้ผลมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจปรับปรุงขยายโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไป และเพื่อล้มเลิกโครงการ

โดยสรุปการประเมินในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและการตัดสินใจดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน วัตถุประสงค์และการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมินชีพ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2525)

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองระเวียง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจ นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / แหล่งข้อมูล และ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งสรุป อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 7 ลงมือจัดทำรายงานในรูปแบบสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1) เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงาน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
- 2) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
- 3) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 4) ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ ระเบียบการต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้องตามหลักวิชาการหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและด้านเทคนิคดังกล่าว มี 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ
 - การบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

1.2 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแต่ละชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2,3) พ.ศ. 2544
- 3) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 4) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2,3) พ.ศ. 2544

(รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏอยู่ในภาคผนวก)

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" โดยมีชื่อย่อว่า "กทบ."

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งได้อีก นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับความเสียหายโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด และการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงชี้ขาด

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) จัดทำร่างกฎหมาย เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงาน ออกระเบียบ ข้อบังคับ
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษา จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน
- 8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้
- 9) การรายงานผลการดำเนินงาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 10) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 2) ปฏิบัติงานธุรการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 3) ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ
- 4) ประชาสัมพันธ์การจัดตั้งนโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
- 5) ดำเนินการประชาสัมพันธ์กับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน
- 6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- 7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- 8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- 9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- 10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี
- 11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

- 1) จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
- 3) วันที่ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

- 1) เป็นผู้มิใช่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการองค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540
- 9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)
(รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏอยู่ในภาคผนวก)

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริงสำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน / ชุมชน มีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1) จำนวนประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 1.2) จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน / ชุมชน

- 1.3) อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 1.4) ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 1.5) รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 2.1) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 2.2) วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง (โดยย่อ)
- 2.3) วันที่มีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 2.4) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ
- 2.5) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ประเมินประสบการณ์ในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนของตนเอง
- 2.6) รายชื่อคณะกรรมการกองทุนฯ ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 3.1) ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- 3.2) ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดอื่น ๆ
- 3.3) วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- 4.1) จำนวนกลุ่ม / องค์กรภายในหมู่บ้าน
- 4.2) หมู่บ้าน / ชุมชนมีการเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน / ชุมชนอื่น
- 4.3) จำนวนเงินที่สมาชิกที่มีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบการถือหุ้น/ การออม/ ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาค / หรือให้เปล่า
- 4.4) การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
- 4.5) หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านชุมชนหรือเครือข่ายอื่นหรือไม่

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับเงินสนับสนุนไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 5.1) วิธีการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
- 5.2) วิธีการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

- 5.3) กองทุนหมู่บ้านให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง
- 5.4) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 5.5) วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- 5.6) วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการกู้
- 5.7) วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินไปแล้วไม่ส่งคืนเงินต้นและ

ดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัญญา

5.8) แนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

5.9) ข้อคิดเห็นในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

5.10) การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน

(รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏอยู่ในภาคผนวก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากความพร้อมของหมู่บ้านหนองระเวียงที่ได้รับการจัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้ว เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างวินัย การออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงมีระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ดังนี้

1. ที่ตั้งกองทุน เลขที่ 68 หมู่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

1) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยเหลือบรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน

2) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ด้านการเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหา และสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมชุมชน

3) เพื่อเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

4) เพื่อนำดอกผลของกองทุนมาช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือคนชรา ช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ สนับสนุนด้านการศึกษา ด้านการกีฬาเยาวชน

3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วย

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากทางคณะกรรมการ
- 2) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน

- 3) เงินกู้ยืม
- 4) เงินรับฝากหุ้น
- 5) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือการติดพัน

อื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) ต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหนองระเวียงไม่ต่ำกว่า 1 ปี
- 2) ต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองระเวียง
- 3) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ คือ มีอายุ 20 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 60 ปี

5. การสมัครเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 2) คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

และแจ้งให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและเงินฝากหุ้น

6. การหมดสภาพการเป็นสมาชิก

- 1) สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินและถูกยกเลิกสัญญาเรียกคืนเงิน
- 2) ลาออก (ต้องชำระเงินกู้ทั้งหมดก่อนจึงจะให้ออกได้)
- 3) ตาย
- 4) วิกลจริต พันเพื่อน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 5) จงใจฝ่าฝืนกฎระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์กับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใดๆ

(รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏอยู่ในภาคผนวก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านยื่นคำขอโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจพิจารณาอนุมัติเงินกู้ หรือ ไม่อนุมัติตามคำขอกู้ของ

สมาชิกไม่เกิน 20,000 บาท แต่ถ้ามีมติอนุมัติเงินกู้รายใดเกินจำนวนที่กำหนดให้เรียกประชุมสมาชิก
วินิจฉัย แต่การอนุมัติไม่เกิน 50,000 บาท

3) ในกรณีที่มีการอนุมัติบางส่วนหรือทั้งหมดให้จัดบันทึกลงในแบบคำขอกู้และแจ้งให้ผู้
กู้และธนาคารทราบโดยเร็ว ให้กรรมการอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้แทนคณะกรรมการทำสัญญาเงินกู้
กับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงิน ให้ผู้กู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้ง
ให้คณะกรรมการทราบ

4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินและ
วิธีการที่กองทุนกำหนด

5) ให้คณะกรรมการกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่
แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

6) การกำหนดชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมแต่ละราย
การชำระเงินกู้ให้เสร็จสิ้นในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี การชำระเงินกู้ทุกประเภทจะต้องนำเงินไปส่งที่
ธนาคาร

7) ในกรณีที่ผิดสัญญาไม่ชำระเงินกู้ที่กำหนดไว้ในสัญญาให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามระเบียบ
กำหนด เว้นแต่ผู้กู้ได้รับการผ่อนผันการชำระหนี้

8) กรณีที่ผู้กู้ไม่ทำตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้คณะ
กรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมด้วยดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนเต็มตามจำนวน
ได้โดยทันที และเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้พ้นสภาพสมาชิกภาพในระยะเวลา 30 วัน
สมาชิกซึ่งที่ประชุมมีมติให้พ้นจากสมาชิกไม่สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้อีกเป็นระยะเวลา 2 ปี

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

D.L.Stufflebeam และคนอื่นๆ (PDK,1977:261-265) ได้เสนอแบบจำลอง CIPP (Context-
Input-Process-Product Model) เพื่อการประเมินผลโครงการ ซึ่งสตีฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมาย
ของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน
การตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

แบบจำลองชีพฟ์จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. Context Evaluation : การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม

การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการ
กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

การประเมินสภาวะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1) Contingency Mode เป็นการประเมินเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอก ระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น

2) Congruence Mode เป็นการประเมินโดยเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับ วัตถุประสงค์ที่วางไว้

ในการประเมินสถานะแวดล้อมโดยทั่วไป ควรจะใช้การประเมินทั้ง 2 แบบ เพราะ Congruence จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ในขณะที่ Contingency เป็นไป เพื่อการปรับปรุง

2. Input Evaluation : การประเมินปัจจัยนำเข้า

การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงาน หรือตัวแทนในการจัด โครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้กำลังเท่าไร วางแผนงาน และดำเนินการอย่างไร

3. Process Evaluation : การประเมินกระบวนการ

การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) แก่ ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการตามขั้นตอนที่วางไว้
- 2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- 3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. Product Evaluation : การประเมินผลผลิต

การประเมินผลผลิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จเมื่อสิ้นสุดโครงการ และในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบทั่วไปของการประเมินผลผลิต คือ การดูว่า การกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสัมบูรณ์ หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความ

หมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม บัญชีและ กระบวนการร่วมด้วย

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุเป้าหมาย พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและ เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จึงมีโครงการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักคิดเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่ หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงินการบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการ ประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมิน ผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษานักคิด เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและ ติดตามประเมินผลวิจัย นโยบาย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน
- 3) เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ
- 4) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 คน
- 2) ให้บัณฑิตได้ยกระดับการศึกษาและมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ
- 3) มีการรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานการวิจัยกองทุนรวม 74,881 กองทุน

ผลประโยชน์ของโครงการ

- 1) บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน จะได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณ ทั้งหมดของโครงการ
- 2) ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรมประกาศนียบัตรบัณฑิต

หลักสูตรการจัดการและการประเมิน โครงการ โดยปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

- การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ (สมพันธ์ เศษะอริก, 2545)

ภายใต้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ใช้แนวคิดทฤษฎี 4 อย่าง คือ

1) ทฤษฎีฟุ้งพา โดยนโยบายเชิงเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท มาจากทฤษฎีฟุ้งพารัฐ โดยอำนาจรัฐทางการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งเข้าไปเป็นตัวแทนระบอบประชาธิปไตย ได้ใช้อำนาจจัดสรรทรัพยากรงบประมาณ กระจายไปทั่วทุกแห่งที่มีความพร้อม ภายใต้ระเบียบกองทุนฯ แห่งชาติ ที่ร่างขึ้นและประกาศใช้โดยไม่ผ่านการระดมความคิดเห็นจากประชาชน

2) ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ระเบียบกองทุนฯ แห่งชาติและคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ เป็นระบบใหญ่ที่มีระเบียบหมู่บ้านและชุมชน มีคณะกรรมการกองทุนฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชน 9-15 คน เป็นระบบโครงสร้างย่อยที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามระบบใหญ่ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่ไม่อาจปฏิเสธได้ภายใต้ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ในการดำเนินนโยบายเรื่องนี้

3) แนวคิดประชาสังคม (Civil Society) ในลักษณะ 4 ประการได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน /NGOs, นักวิชาการและผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนฯ ภายใต้ชื่อ "ประชารัฐ" อันหมายถึง ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับข้าราชการในการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน

4) แนวคิดหญิง-ชาย (Gender) โดยเชื่อว่าคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิงในเรื่องความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ละเอียดอ่อน รับผิดชอบสูง มีความเห็นอกเห็นใจผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้จะช่วยให้กองทุนฯ บรรลุเป้าหมายได้ จึงได้มีการกำหนดให้ผู้หญิงกึ่งหนึ่งเข้าไปเป็นคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

ภายใต้นโยบายกองทุนหมู่บ้าน จึงได้ใช้แนวคิดทฤษฎี 4 อย่างคือ ทฤษฎีฟุ้งพา ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ แนวคิดประชาสังคม และแนวคิดหญิง-ชาย ซึ่งมีข้อวิพากษ์ ดังนี้

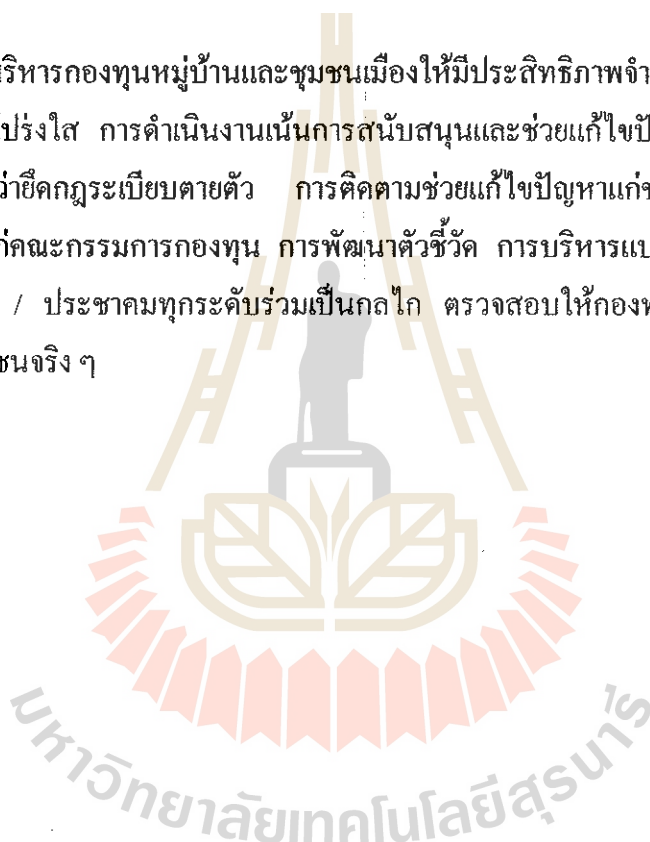
1) ประชาชนจะหวังความช่วยเหลือจากรัฐบาลอยู่ตลอดไปไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นประชาชนต้องใช้ความรู้และการบริหารจัดการที่โปร่งใสควบคู่กับเงินทุนและปัจจัยต่างๆ ที่รัฐจัดสรรมา

2) การทำงานภายใต้ระเบียบของทางราชการมากกว่าปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นจริง เช่น ระเบียบการใช้จ่ายเงินภายใต้กำหนด 1 ที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมทางการเกษตร

3) การมีหญิงชายในสัดส่วนกรรมการที่ใกล้เคียงเป็นบทพิสูจน์ในสังคมไทยว่า ผู้หญิงจะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ในการบริหารจัดการกองทุนฯ เพื่อยืนยันสมมติฐานว่า ผู้หญิงจะช่วยฟื้นฟูความคิงามได้

4) ระบบราชการทำงานแบบแยกส่วนไม่สามารถเชื่อมโยงนโยบายได้ตามแนวคิดของรัฐบาลได้

ดังนั้น การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นการสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว การติดตามช่วยแก้ไขปัญหาแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส และการร่วมมือกับประชารัฐ / ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบให้กองทุนด้านบาทได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

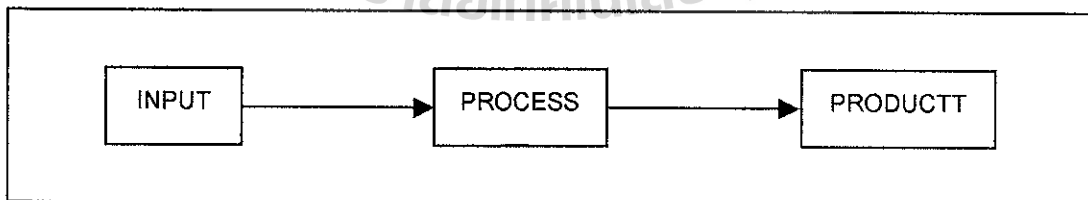
การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ได้กำหนดวิธีการประเมินโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นการประเมินเชิงระบบ (System approach) เพราะเป็นการศึกษาและมองภาพชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยขององค์กรหรือหน่วยเปลี่ยนแปลง ซึ่งในที่นี้ คือ ชุมชนท้องถิ่น หน่วยปัจจัยนำเข้า หน่วยนำออกผลผลิต และหน่วยผู้ใช้ผลผลิต ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมขององค์การ

องค์ประกอบของระบบ

CONTEXT

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของระบบ

การประเมินเชิงระบบ ได้มีนักประเมินหลายคนสร้างแบบจำลองซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ ซึ่งรูปแบบหรือแบบจำลองที่ได้รับการกล่าวถึงและนิยมนำไปใช้ในการประเมินผลโครงการที่สำคัญๆ ได้นำมาเสนอในที่นี้มี 4 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบการประเมินของมาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin) อัลคิน กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นในการประเมินจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องต่างๆ 5 ด้าน คือ

1.1) การประเมินระบบ (System Assessment) เพื่อบรรยายสภาพความเป็นจริงของระบบ เปรียบเทียบกับความคาดหวังที่เกิดขึ้น

1.2) การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planing) เพื่อหาข้อมูลมาใช้ในการพิจารณาเลือกโครงการที่เหมาะสม

1.3) การประเมินการปฏิบัติตามโครงการ (Program Implementation) เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานของโครงการเป็นไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่

1.4) การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ ผลที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายและผลกระทบที่เกิดขึ้น

1.5) การประเมินเพื่อยอมรับโครงการ (Program Confirmation) เพื่อจัดหาข้อมูลให้ผู้ตัดสินใจสามารถใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ

2. รูปแบบการประเมินของ ลี เจ ครอนบัทซ์ (Lee J. Cronbach) ครอนบัทซ์ กล่าวว่า การประเมินเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการศึกษา ในการประเมินจะต้องประเมินทั้งผลที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากจุดมุ่งหมาย ครอนบัทซ์ เสนอว่า ในการประเมินจะต้องประกอบด้วยกระบวนการประเมินในด้านต่าง ๆ 4 ด้านคือ การติดตามผล การวัดเจตคติ การวัดความสามารถต่างๆ ไป และการศึกษากระบวนการ

3. รูปแบบการประเมินของ แมลคอล์ม เอ็มโพรวัส (Malcolm, M. Provas) การประเมินตามแนวคิดของโพรวัส เป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นมา ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้จะถูกกำหนดขึ้นทุกขั้นตอนของการประเมิน และจะมีการพิจารณาว่า มีความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับมาตรฐานเพียงใด และนำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงการดำเนินงาน

การประเมินประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

3.1) การบรรยายโครงการ เพื่อศึกษาลักษณะของโครงการ ที่ต้องดำเนินการ 3 ด้าน คือ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต

3.2) การประเมินการดำเนินการของโครงการ เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินงานของโครงการเป็นอย่างไร หรือมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง

3.3) การประเมินกระบวนการของโครงการ เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินงานของโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายย่อยๆ ในโครงการเพียงใด

3.4) การประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของโครงการ

3.5) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และผลกำไรเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้รับว่าสิ้นเปลืองมากน้อยเพียงใด

4. รูปแบบการประเมินของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daneil, L.Stufflebeam)

ซึ่งเป็นรูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล ดังนี้

4.1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

4.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

4.3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

4.4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน เฉพาะกรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่ม ได้แก่

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 13 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 107 คน
2.1) สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	จำนวน 73 คน
2.2) สมาชิกทั่วไป	จำนวน 34 คน
3. ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ	จำนวน 15 คน

4. ประชากรในหมู่บ้าน จำนวน 171 ครัวเรือน
กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และวิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม
ได้ดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลครบจำนวนทั้ง 13 คน
เนื่องจาก คณะกรรมการกองทุนมีจำนวนไม่มากนัก สามารถเก็บข้อมูลได้ทุกคน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ดำเนินการคัดเลือกแยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1) สมาชิกที่ได้อนุมัติเงินกู้ ใช้กลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ 50% ของผู้ที่ได้รับ
อนุมัติเงินกู้ทั้งหมดโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากกลุ่มอาชีพทุกอาชีพ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
36 คน
 - 2.2) สมาชิกทั่วไปใช้กลุ่มตัวอย่าง 50% ของสมาชิกทั่วไปทั้งหมดได้กลุ่มตัว
อย่าง จำนวน 17 คน
3. ผู้นำชุมชนใช้กลุ่มตัวอย่าง 50% ของผู้นำอย่างเป็นทางการในชุมชนได้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 8 คน
4. ประชากรในหมู่บ้านใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านทั้งหมด
ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 ครัวเรือน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ความหมายของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่
ต้องการศึกษานั้นจะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม
อย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิง
คุณภาพ

หลักการของการสร้างตัวชี้วัดที่ดี

- 1) เลือกใช้/สร้างตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทน หรือที่สำคัญเท่านั้น
- 2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณาข้อมูลที่อยู่ในระบบเป็นสำคัญ
- 3) คำอธิบาย หรือการกำหนดตัวชี้วัดควรจะเป็นวลีที่มีความชัดเจน
- 4) ตัวชี้วัดอาจจะกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

จากนั้นผู้ทำสารนิพนธ์จะจำแนกตัวชี้วัดและตัวแปรพร้อมทั้งแสดงลักษณะของค่าตัวแปรทุกตัวแปรที่กำหนดมา เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผลของแต่ละระบบดังนี้

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1) **ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)** หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1) **ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก** ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความยากจนของประเทศ
- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชน บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท
- กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.2) ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือ ตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
C1) ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน เพราะอะไร 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง คืออะไร) 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6. อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค มีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)
C2) สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน
C3) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย
C4) วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
C5) โครงสร้างพื้นฐานและ ทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์
C6) ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ
C7) โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง
C8) ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงครอบครัว 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ประองคอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม / เสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
I1) นโยบายระเบียบแนวทาง ปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบกองทุนฯ
I2) การประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
I3) คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ 1. จำนวนคณะอนุกรรมการระดับ 2. องค์ประกอบคณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่
I4) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
I5) การเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม
I6) เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน
I7) เงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่น ๆ
I8) บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิ, การศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
PC1) การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC2) การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
PC3) ระบบบัญชีกองทุน	3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 1. จำนวนบัญชีจัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC4) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	
PC4.1) การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาอุปสรรค
PC4.2) การหมดสมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล
PC4.3) ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล
PC4.4) การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค
PC5) กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงิน กองทุนหมู่บ้าน	
PC5.1) ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค
PC5.2) การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค
PC5.3) การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค
PC6) การส่งเสริมการใช้เงินกู้	
PC6.1) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
	<ol style="list-style-type: none"> ประเด็นในการแนะนำ วิธีการแนะนำ จำนวนครั้งในการแนะนำ
PC6.2) การช่วยหาคลาด	<ol style="list-style-type: none"> ผู้ที่จะช่วยหาคลาด วิธีการในการส่งเสริมการคลาด ปัญหาอุปสรรค
PC7) การตรวจสอบการใช้จ่าย เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> ผู้ทำการตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ จำนวนครั้งในการตรวจสอบ ปัญหาอุปสรรค
PC8) การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทรายงานที่จัดทำ ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค
PC9) การจัดสรรผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล
PC10) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทเครือข่าย กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย วิธีการสร้างเครือข่าย ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย ปัญหาอุปสรรค

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
PD1) จำนวนสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนสมาชิกเดิม จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง
PD2) จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
	บ้านทั้งหมด
PD3) ยอดเงินที่ให้กู้	4. จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค.45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5
PD4) จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45) 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45) 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด
PD5) ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มีมาชำระคืนนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ
PD6) กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม I7 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม
PD7) การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
PD8) ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ
PD9) การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ (หลังจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย
PD10) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
PD10) ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ประองคอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
---------------	---------------------------

8. การรวมกลุ่ม
9. การประชุม / เสวนาสมาเสมอ
10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน

2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้นำแต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Evaluation) แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

- 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยงานการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ตามที่กล่าวมาแล้ว)
- 1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ตามที่กล่าวมาแล้ว)
- 1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแบ่งดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
---------------	---------------------------

C9) อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงตัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ
C10) สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ
C11) สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร
C12) รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย
C13) หนี้สินต่อครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
---------------	---------------------------

I9) จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
II0) จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน
II1) วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
II2) สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุคิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุ อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัสดุคิบในการประกอบอาชีพ
II3) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่
II4) จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
PC11) การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย
PC12) การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม
PC13) การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด
PC14) การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication) ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
PD12) ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้	
PD12.1) ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
PD12.2) ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน

เพื่อแสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดและตัวแปรที่กำหนดขึ้นมาสามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 ผู้ทำสารนิพนธ์ จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินแบบชีพี

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้ อย่างน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพ ของสมาชิก		I6 I7 I9	PC5 PC9	PD1-PD7
1.2 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้าง เศรษฐกิจแบบพอเพียง			PC1-PC14	PD9 PD10
1.3 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		I2 I5 I9	PC10 PC11	PD2-PD6 PD8-D10
1.4 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้าน เศรษฐกิจและสังคม			PC10	PD8-D12
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	II-I4 I8-I15	PC1-PC10 PC11-C14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการ เรียนรู้ได้บ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายใน ระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		I3 I8	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตาม ทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) ซึ่งในแบบรายงานจะประกอบไปด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์อยู่ในแต่ละแบบรายงาน ซึ่งมีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงาน ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคดีที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- 13) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.ต่าง ๆ
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม
- 5) การสอบถาม
- 6) การเก็บข้อมูลจากเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภท

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.1, บร.3, บร.4, บร.5, บร.6, บร.7, บร.8, บร.9, บร.10, บร.11 และ บร.12 จากการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน, จากการสอบถาม, จากการเก็บข้อมูลจากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเกต จากนั้นผู้ทำสารนิพนธ์ จะทำการวิเคราะห์แปลความหมายและสรุปความออกมาโดยไม่ใช้วิธีการทางสถิติช่วยแต่เป็นการใช้การสังเกตและวิเคราะห์จากผู้ทำสารนิพนธ์เอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และอื่นๆ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำตัวชี้วัดและตัวแปรต่าง ๆ ที่ประยุกต์ตามรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 นำมาวิเคราะห์และประเมิน ผลการวิเคราะห์ แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ได้แก่

4.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใด

4.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

4.3 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

4.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ดี - เลว” ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากปี 2540 ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย ปัญหาความยากจนกลับเพิ่มสูงขึ้น โดยมีคนยากจนทั้งหมด 8.2 ล้านคน จากประชาชนทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) และคนยากจนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี

การถูกเลิกจ้าง ว่างงาน การอพยพแรงงานจากเมืองกลับสู่ชนบท เกิดภาวะความยากจน การลดลงของรายได้และคุณภาพชีวิต และช่องว่างรายได้ระหว่างคนในเมืองและคนในชนบทที่ยิ่งห่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนที่ขาดเงินทุนและทักษะในการประกอบอาชีพรวมทั้งองค์กรชุมชน อาชีพยังขาดทักษะหรือประสบการณ์ในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจกับตลาดภายนอก รวมทั้งการผลิตภายใต้เงื่อนไขของการค้าเสรีเพื่อการส่งออก

ภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ความมั่นคงในอาชีพ/รายได้ ทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานอพยพไปหางานทำตามสถานที่ต่าง ๆ เด็กและผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ชุมชนขาดความเข้มแข็ง คนและ สังคมขาดจริยธรรมและคุณธรรมในชีวิต ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาโสเภณี ยาเสพติด โรคเอดส์ ฯลฯ เริ่มมีแนวโน้ม ความรุนแรงสูงขึ้น ตลอดจนเยาวชนบางส่วนขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนหันไปสู่อายุมุมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในชุมชนและสังคม

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

นโยบายของรัฐบาลได้มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) ด้านเงินทุนโดยรัฐบาลมุ่งหวังว่าหากสามารถส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการประกอบการของ SMEs ให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพแล้ว วิสาหกิจเหล่านี้จะเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตได้อย่างรวดเร็วและเป็นสร้างพื้นฐานความมั่นคงยั่งยืนให้กับระบบเศรษฐกิจไทยในอนาคตเนื่องจากวิสาหกิจร้อยละ 98 (กระทรวงการคลัง, 2541) เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (รวมขนาดเล็กไว้ด้วย) วิสาหกิจเหล่านี้ประกอบด้วยธุรกิจประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มีขนาดต่าง ๆ กัน และทำหน้าที่เชื่อมโยงกันทำให้ระบบเศรษฐกิจเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นภาคการผลิตที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ดุลการค้าในปี 2544-2545 ประเทศไทยเกินดุลเป็นมูลค่า 3,551.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อคิดเป็นเงินบาทเกินดุลมูลค่า 136,521.1 ล้านบาท โดยไทยเกินดุลการค้ากับสหรัฐอเมริกา อาเซียน และสหภาพยุโรป ส่วนญี่ปุ่นไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า 3,825.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 174,020.3 ล้านบาท

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพเศรษฐกิจ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้จากประชากรส่วนใหญ่ของไทยมีรายได้จากการเพาะปลูก โดยเฉพาะการปลูกข้าว และพืชไร่ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศของแต่ละพื้นที่ นอกจากการเพาะปลูกแล้วยังนิยมการเลี้ยงสัตว์ด้วย สัตว์ที่นิยมเลี้ยง คือ โคเนื้อ โคนม กระบือ เป็ดและไก่ ตลอดจนทำการประมง จึงเห็นได้ว่าการปลูกพืชไร่เสริมและการเลี้ยงสัตว์นี้เองที่จะเป็นตัวช่วยเสริมให้รายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังประสบกับปัญหาการถูกกดราคาผลผลิตจากพ่อค้าคนกลางประกอบกับเกษตรกรขาดความรู้ในการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและมีปริมาณมาก พืชที่จะช่วยลดหนี้สินจากการกู้ยืมเงินมาลงทุนปลูกพืชดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรตามมาในที่สุด

เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของคนในชนบทขึ้นอยู่กับ การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เท่านั้นทำให้บางครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการครองชีพ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน เป็นต้น

สภาพสังคม

สภาพสังคมทั่วไปประชากรส่วนใหญ่ของคนในชนบทสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา สภาพสังคมของคนในชุมชนเป็นสังคมชนบทที่มีความเอื้ออาทร และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาคนในชุมชนเดียวกันได้ จึงต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีและศาสนา

ประชากรไทยในชนบทยังคงมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยกัน คนในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รักสงบและมีความสามัคคีกัน อีกทั้งยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้ดำรงสืบต่อไป ส่วนในเรื่องของศาสนานั้น ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาพุทธ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนทั้งการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบพิธีกรรมหรือกิจกรรมทางศาสนาหรือรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาชุมชน หรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

สภาพปัญหาทางสังคม

พบว่า ชุมชนบางแห่งในชนบทยังประสบปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากการขาด

ความรู้ด้านการป้องกัน และการรักษาสุขภาพที่ถูกต้อง บริโภคอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาด้านยาเสพติดในชุมชน จึงเห็นว่าการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.),2544)

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของไทย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาเพาะปลูกพืชผักต่าง ๆ และการเลี้ยงสัตว์ มักจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และราคาไม่แน่นอน ขาดความรู้ ในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทำให้ใช้ต้นทุนในการผลิตสูงและประสิทธิภาพการผลิตลดลง เกษตรกรประสบภาวะหนี้สินในการกู้ยืมเงินลงทุน เช่น ซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการผลิต ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเป็นหนี้สินสูงขึ้น

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

จากภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนยากจนในสังคมชนบท เกิดภาวะความยากจนที่สูงขึ้น แรงงานถูกอพยพกลับสู่ชนบท เพราะถูกเลิกจ้าง ไม่มีอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ การลดลงของรายได้ ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวที่ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

1.1.7 กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เริ่มเข้ามาอย่างหนึ่ง คือ กระแสชีวิตทำให้คนหันมาบริโภค อุปโภคผลผลิตหรือหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติ ทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของผลผลิตในชุมชน มีความต้องการพัฒนา ผลผลิตของชุมชนให้สนองต่อความต้องการของกระแสการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภค อีกทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ตลอดจนส่งผลให้รายได้ของคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เช่น กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่หันมาใช้ภาชนะจักสาน อาทิ ตะกร้า กระจาด ที่ทำมาจากไม้ไผ่ และวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ แทนผลิตภัณฑ์พลาสติก การบริโภคผักปลอดสารพิษ น้ำแปรรูปสมุนไพร น้ำแปรรูปจากผลไม้ เพื่อสุขภาพกันมากขึ้น ทำให้หลายชุมชนหันมาเพิ่มมูลค่าของผลผลิตในชุมชน

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านหนองระเวียง

หมู่บ้านหนองระเวียงเริ่มก่อตั้งมาได้ประมาณ 200 ปี ชื่อ หนองระเวียงเป็นชื่อที่แสดงบอกถึงสัญลักษณ์ของสภาพหมู่บ้าน คือ มีที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำทำการเกษตรกรรมในที่ดอน และมีต้นไม้นชนิดหนึ่งขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากบริเวณตามป่าและริมหนองน้ำ คือ ต้นระเวียง เป็น ไม้ยืนต้น มีหนามตามกิ่งก้านลักษณะคล้ายต้นกะสัง มีผลแต่กินไม่ได้

คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ ชนกลุ่มที่อพยพมาจากบริเวณทุ่งสัมฤทธิ์ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา เนื่องจากอพยพหนีภัยจากภัยสงครามในช่วงสมัยนั้น เมื่อมีการอพยพเข้ามาจึงเริ่มมีการก่อสร้างบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ถนนหนทางซึ่งในปัจจุบันยังมีซากวัดอุโบสถ อาทิ หม้อ จาน ชาม อยู่ในบริเวณที่เรียกว่าทุ่งทัพร้างของหมู่บ้าน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านก่อนที่จะตั้งหมู่บ้าน มีลักษณะ เป็นป่าทึบมีไม้ยืนต้นหลายประเภท อาทิ ไม้เต็ง รัง มีทุ่งนาเป็นที่ลุ่มสำหรับให้หมู่บ้านทำการเกษตร เป็นการทำนาฝ่าน ที่ดินมีลักษณะเป็นดินทราย การเพาะปลูกจึงไม่เจริญงอกงามเท่าไรนัก

อาชีพเดิมตั้งแต่เริ่มตั้งหมู่บ้าน ซึ่งเลิกทำไปแล้ว คือ อาชีพจักสาน อาชีพทอเสื่ออก และอาชีพตัดหญ้าคา สาเหตุที่เลิกทำ เพราะผู้ประกอบการอาชีพดั้งเดิมถึงแก่กรรมจึงไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลรุ่นหลัง และวัตถุดิบในการผลิตหมดไปไม่มีทดแทน ส่วนอาชีพที่ใหม่เพิ่มขึ้น คือ อาชีพ ทอผ้า, ช่างปูน, ช่างก่อสร้าง, รับจ้างทำงาน โรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพค้าขาย

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านที่สำคัญ ได้แก่ ถนนเป็นถนนลาดยาง เมื่อมี พ.ศ. 2540 ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อปี 2527 และมีประปาเมื่อปี พ.ศ. 2544

1.2.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

ปัจจุบัน หมู่บ้านหนองระเวียง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 12 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านของแวง	หมู่ที่ 1 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านโดนด	หมู่ที่ 10 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านหมูสี	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านหนองไทร	หมู่ที่ 2 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง

1.2.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ อาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง ส่วนอาชีพรอง คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ ในหมู่บ้านมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 1,381 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนาทำไร่และเลี้ยงสัตว์ มีจำนวนร้านค้า 7 ร้าน ประเภทร้าน คือ ขายอาหารและของชำ มีโรงสีในหมู่บ้าน จำนวน 1 โรงสี ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน ส่วนโรงเรียนในหมู่บ้าน มีโรงเรียนระดับประถมอยู่ 1 แห่ง มีครู อาจารย์ รวม 7 คน และนักเรียน 113 คน ด้านสุขภาพอนามัย คนในหมู่บ้านไม่มีโรคที่เจ็บป่วยอย่างรุนแรง แต่อาจจะมีการเจ็บป่วยเล็กน้อย ซึ่งคนในหมู่บ้านจะไปรับบริการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขหรือคลินิกเป็นส่วนมาก

หมู่บ้านหนองระเวียง มีจำนวนประชากร 677 คน เพศชาย 317 คน เพศหญิง 360

คน กลุ่มคนอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี เต็ม – 49 ปี

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	317	47
- หญิง	360	53
2. อายุ		
1 วัน – 3 ปีเต็ม	12	2
2 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	37	5
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	51	8
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	19	3
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	19	3
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	391	58
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	71	10
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	77	11

1.2.4 วัฒนธรรมประเพณี

ในหมู่บ้านมีวัดจำนวน 1 แห่ง เริ่มก่อตั้งประมาณ 200 ปี พร้อม ๆ กับการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของชนกลุ่มแรก ปัจจุบันมีพระพำนัก จำนวน 4 รูป ชาวบ้านทุกคนนับถือศาสนาพุทธ มีการเข้าวัดฟังธรรมทุกวันพระ ฟังเทศน์มหาชาติและฟังธรรมตามงานพิธีต่าง ๆ ส่วนประเพณีที่สำคัญ คือ ทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ งานบวชนาค งานแต่งงาน พิธีโกนผมไฟ พิธีตัดจุก และประเพณีตามเดือนต่าง ๆ เช่น ทำขนมข้าวต้มเลี้ยงพระในวันกูด ช่วงเดือน 3 ของปี ประเพณีวันสารทในเดือน 10 ในด้านการละเล่น มี อาทิ เล่นรำวง เล่นสะบ้า เล่นว่าว ด้านความเชื่อ มีความเชื่อในการทำนํ้ามนต์ทาแก้ปวดเมื่อย , เป่ารักษาโรคตาแดง , โรคทรงเด็ก , วิธีคัดเลือดให้หยุดไหล และเชื่อว่าเวรกรรมมีจริง ด้านภาษาพื้นบ้าน คือ ภาษาไทย – โคราช

1.2.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

โครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้านที่สำคัญ คือ ถนน ไฟฟ้า และน้ำประปา โดยมีระบบการพัฒนาเรื่อยมา จนปัจจุบัน ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาว 2,715 เมตร สภาพเป็นถนนลาดยางและถนนลูกรัง ส่วนระบบไฟฟ้าหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี 2527 ปัจจุบันทุกหลังคาเรือนมีไฟฟ้า

ใช้ครบทุกหลัง ส่วนน้ำประปาทุกหลังคาเรือนก็มีน้ำประปาใช้ครบทั่วถึงเช่นกัน ในด้านโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ มีหอกระจายข่าว 1 แห่ง ศาลาประชาคม 1 แห่ง ส่วนโครงสร้างพื้นฐานที่ชาวบ้านต้องการให้มี คือ ไฟส่องแสงสว่างตามหมู่บ้าน โทรศัพท์สาธารณะ ถนนมาตรฐานเชื่อมหมู่บ้าน สนามกีฬาประจำหมู่บ้าน ฯลฯ

ในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ป่าไม้ปัจจุบันถูกทำลายลง เพราะถูกถางเพื่อเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน มีหนองน้ำใหญ่จำนวน 1 แห่ง ที่สามารถใช้น้ำได้ตลอดปี แต่พื้นที่บางส่วนจะนำน้ำมาใช้ไม่ได้เนื่องจากมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของบุคคลเป็นเจ้าของอยู่ นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำคั้น	6	✓	
บ่อน้ำบาดาล	8		✓
สระน้ำ	1	✓	
คลอง	-		
ห้วย	-		
หนอง	-		
บึง	1	✓	
แม่น้ำ	-		
ฝายกั้นน้ำ	-		
เขื่อนกั้นน้ำ	-		
ทะเล	-		

1.2.6 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้นำในชุมชนที่เป็นทางการมีจำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. หัวหน้ากลุ่ม อสม. ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่

กลุ่มฌาปนกิจศพ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2541 มีสมาชิกกลุ่ม 171 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 20,000 บาท กิจกรรมกลุ่มเพื่อรับบริจาคเงินช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียชีวิต

กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2542 มีสมาชิกกลุ่ม 69 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 63,000 บาท กิจกรรมกลุ่ม คือรับฝากเงินสมาชิกและจัดสรรคืนสู่สมาชิก

ศูนย์สาธิตการตลาด ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกกลุ่ม 113 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 58,100 บาท กิจกรรมกลุ่ม คือ จำหน่ายสินค้าราคาถูกให้สมาชิกพร้อมทั้งมีเงินปันผลให้สมาชิกตอนสิ้นปี

ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2542 จำนวนสมาชิก 15 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 5,800 บาท กิจกรรมกลุ่มเพื่อรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้ชาวบ้าน

ในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผู้นำในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเกษตรกรรม คือ นายสมพงษ์ หนูธรรมพะเนา อายุ 55 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงสัตว์ มีประสบการณ์ 30 ปี

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม คือ นางแม่น ลำสัน อายุ 52 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการจักสาน ประสบการณ์ 20 ปี

ด้านการแพทย์แผนไทย คือ นายรศ สุรอุดมคะตัน อายุ 58 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านทำนํ้ามนต์รักษาโรค เป็นหมอพรหมณ์ของหมู่บ้าน ประสบการณ์ 20 ปี

ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน คือ นางสาวบัว มนแก้ว อายุ 53 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการทำบัญชีต่าง ๆ ประสบการณ์ 10 ปี

ด้านศิลปกรรม คือ นายเลื่อน ปลัดอัมพะเนา อายุ 78 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านช่างศิลป์ ช่างแกะสลัก ประสบการณ์ 40 ปี

ด้านภาษาวรรณกรรม คือ นายสมจิตร เพ็ชรกลิ่นพะเนา มีความเชี่ยวชาญด้านโวหาร ประสบการณ์ 20 ปี

ด้านโภชนาการ คือ นางอุไร หนูธรรมพะเนา อายุ 52 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการทำอาหาร ประสบการณ์ 30 ปี

ด้านองค์กรชุมชน คือ นายเจริญ จันทร์ทอง อายุ 60 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการปกครอง ประสบการณ์ 30 ปี

1.2.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา

ในช่วง 5 ปี หมู่บ้านหนองระเวียง มีโครงการพัฒนาหลายด้าน ดังนี้

โครงการสร้างถนนในหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2540 โดยรัฐบาล กิจกรรมของโครงการ คือ สร้างถนนในหมู่บ้าน เพื่อให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น

โครงการก่อสร้างถนน คสล.บ. หนองระเวียง ในปี พ.ศ. 2540 โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 นครราชสีมา กิจกรรมของโครงการ คือ ก่อสร้างถนนลาดยางในหมู่บ้าน

โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง หมู่ 12 ในปี 2542 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง กิจกรรมของโครงการเพื่อก่อสร้างถนนลูกรังในหมู่บ้าน

โครงการขยายวางท่อประปาเชื่อมหมู่บ้าน หมู่ที่ 10 – หมู่ที่ 12 ในปี พ.ศ. 2543 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง กิจกรรมของโครงการ คือ วางท่อประปาเชื่อมหมู่บ้านในตำบลหนองระเวียง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับเงินกองทุน 1 ล้านบาทว่า เป็นเงินจากทางรัฐบาลที่นำมาให้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ ช่วยเหลือคนยากจนให้มีรายได้ แต่ชาวบ้านส่วนน้อยจะไม่ทราบว่าเงินกองทุนเป็นเงินมาจากแหล่งใด มีประโยชน์อย่างไร เนื่องจากชาวบ้านส่วนนี้ กล่าวว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน จึงไม่ได้รับสนใจนโยบายดังกล่าว

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทราบว่า หมู่บ้านหนองระเวียงได้มีการจัดเวทีประชาคมกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2544 โดยมีคณะอนุกรรมการตัวแทนระดับอำเภอมาเข้าร่วมจำนวน 3 ท่าน ได้มากล่าวถึงนโยบายกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อให้ชาวบ้านหนองระเวียงที่มาเข้าประชุมจำนวน 126 ครั้งเรือน ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน โดยให้พิจารณาจาก ความรู้ ความสามารถ ความเสียสละและการเข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวม พร้อมทั้งได้อ่านถึงคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบจากทางรัฐบาล ให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังเป็นที่เข้าใจ จากนั้นชาวบ้านผู้เข้าร่วมประชุมจึงได้ทำการคัดเลือกตัวแทนชาวบ้าน จำนวน 15 คน เพื่อให้เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง โดยมีตัวแทนสมาชิกในหมู่บ้านจำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งปรากฏว่าคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อตามระเบียบที่กำหนด

คณะกรรมการกองทุนชุดนี้ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่ง ให้คณะกรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

อาจได้รับการคัดเลือกได้อีกแต่ละดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้นอกจากนั้นอาจจะพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน ได้จาก

1. ตาย
2. ลาออก
3. คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่
4. มีคุณสมบัติต้องห้ามตามหลักเกณฑ์ ข้อที่ 4,5,6
5. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการบริหารเงินกองทุน

ปัจจุบันคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีอยู่จำนวน 13 คน เนื่องจากมีผู้ขอลาออกไป 2 คน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายสมรักษ์ โหมกทองกลาง	ประธาน	หัวหน้าชุมชนต่างประเทศ
2. นางสาวภา กุยกแก้ว	รองประธาน,ประชาสัมพันธ์	อาจารย์สอนหนังสือ
3. นางสาวกนกวรรณ จันทร์ทอง	เหรัญญิก,เลขานุการ	ช่างเสริมสวย
4. นางสมหวัง ศรีจุ่ม	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า
5. นางประไพร กุยกแก้ว	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	ช่างทอผ้า
6. นายสมบุญ นัคดาเวช	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	ช่าง SURVEY ก่อสร้างงาน
7. นายผจญ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	ช่างไม้
8. นายสุพล วัฒพะเนา	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	ช่างไฟฟ้า
9. นางเป้า ขุนศรีกลาง	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า,ช่างทอผ้า
10. นายเลิศ เพ็ชรทะเล	กรรมการฝ่ายตามหนี้สิน	เคยทำงานต่างประเทศ
11. นางด้อม วงศ์มะเรียง	กรรมการฝ่ายตามหนี้สิน	ชำนาญด้านการเกษตร
12. นายประกอบ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	กรรมการฝ่ายตามหนี้สิน	ชำนาญด้านการเกษตร
13. นางด้อม จันทร์ทอง	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์	เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน

อนุกรรมการระดับอำเภอ ได้มีการจัดประชุมให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนในด้านการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ ส่วนคณะกรรมการระดับตำบลก็มีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการกองทุนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

- เงิน 1 ล้านบาท หมู่บ้านหนองระเวียงได้ขึ้นทะเบียนกองทุน เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2544 เปิดบัญชีกองทุนหมู่บ้าน ณ.ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชีเงินฝาก เลขที่ 06-4318-20-010878-8 ได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2544 นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาท หมู่บ้านยังมีเงินทุนสะสมจากค่าถือหุ้นของสมาชิกโดยสมาชิกแรกเข้าจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น จำนวน หุ้นละ 10 บาท ซึ่งคณะกรรมการจะนำเงินค่าถือหุ้นของสมาชิกดังกล่าวดำเนินการเก็บรักษาโดยนำไปฝากเป็นเงินฝากออมทรัพย์ เลขที่บัญชี 06-4318-20-010879-7 นอกจากเงินค่าถือหุ้นของสมาชิก ยังมีเงินค่าสมัคร โดยสมาชิกแรกเข้าจะต้องเสียค่าสมัครคนละ 40 บาท เพื่อนำไปใช้จ่ายในครุภัณฑ์ดำเนินงาน โดยคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้เก็บรักษาเงิน ไม่ได้เปิดบัญชีเงินฝากแต่อย่างใด

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการ

- การจัดทำระเบียบกองทุน พบว่า ในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันร่างระเบียบกองทุน โดยมีกระบวนการในการร่างระเบียบ คือ ได้มีการศึกษาแนวทางหรือนโยบายของรัฐบาลมาใช้เป็นตัวแบบในการจัดทำ แต่ก็มีกระบวนการคิดปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของหมู่บ้านด้วย โดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการกองทุนทุกครั้งที่จะออกระเบียบต่าง ๆ ขึ้นมา ถ้าหากมีผู้เสนอขอเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดบางอย่างเกี่ยวกับระเบียบกองทุน คณะกรรมการกองทุนจะร่วมกันประชุมเพื่อหามติจากคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดก่อน จากนั้นจึงจัดเวทีประชุมเพื่อขอความคิดเห็นชอบจากสมาชิกกองทุนอีกครั้ง ซึ่งขั้นตอนการลงมติให้ความเห็นชอบจากสมาชิกนั้นอาจจะมีปัญหาบ้างเล็กน้อย ในส่วนที่สมาชิกบางรายไม่เห็นด้วยกับร่างระเบียบบางส่วน เช่น ไม่เห็นด้วยกับอัตราดอกเบี้ยที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดขึ้นมา และต้องการให้ลดอัตราดอกเบี้ยลง ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนจึงต้องขอมติจากเสียงข้างมากเป็นสำคัญ เพื่อความพอใจของสมาชิกโดยรวม

- การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน โดยคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินงานตามแบบ กทบ.2 เป็นเอกสารประเมินความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้านเพื่อยื่นเสนอขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

- ระบบบัญชีกองทุน พบว่า ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ที่มีการจัดทำขณะนี้ มีจำนวน 3 บัญชี คือ บัญชีรายรับ-รายจ่าย กองทุน และบัญชีค่าใช้จ่าย ผู้ที่มีหน้าที่ในการ

จัดทำบัญชี คือ คณะกรรมการกองทุนตำแหน่งเลขานุการและเหรัญญิกของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีค่อนข้างดี แต่ขาดการทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน

- การรับสมัครสมาชิก พบว่า จากวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และสวัสดิภาพของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนจึงได้เปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยแจ้งให้ชาวบ้านทราบคุณสมบัติของสมาชิกว่าต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหนองระเวียงไม่ต่ำกว่า 1 ปี ต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองระเวียง และเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยยื่นคำขอเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่ คณะกรรมการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

- ขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุน พบว่า หลังจากที่มีการรับสมัครสมาชิก คณะกรรมการกองทุนได้ร่วมประชุมเพื่อดำเนินการแจ้งให้สมาชิกกองทุนที่ประสงค์จะขอกู้ยืมเงินมาร่วมกันในวันที่กำหนดเพื่อมารับใบขอกู้ยืมโดยนำไปเขียนระบุดูวัตถุประสงค์ของการกู้เงินอย่างชัดเจน แล้วนำมายื่นต่อคณะกรรมการกองทุน โดยมีเอกสารประกอบการกู้ยืม คือ สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้และผู้ค้ำประกันจำนวน 2 คน ซึ่งปัญหาในการขอกู้ มีดังนี้

1. ผู้กู้เขียนคำขอกู้ไม่เป็น
2. ไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการกู้เงินเมื่อมีการซักถาม

จากนั้นคณะกรรมการจึงนำไปขอกู้ยืมของสมาชิกไปพิจารณา โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ ดูจากโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงและคาดว่าจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพ พิจารณาประวัติส่วนตัว คือ สมาชิกต้องมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน ไม่ติดการพนัน ไม่มีโทษจำคุก ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการจะทราบประวัติของสมาชิกในหมู่บ้านเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ต้องพิจารณาเงินกู้ในวงเงินที่น้อยก่อนแล้วจึงพิจารณาวงเงินมากทีหลัง โดยสมาชิกสามารถขอกู้ยืมได้รายละไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่ต้องการมากกว่านี้ ต้องส่งคำขอกู้เข้าสู่เวทีการพิจารณาของสมาชิกในหมู่บ้านวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป ในชั้นนี้วงเงินสูงไม่เกิน 50,000 บาท และผู้ขอกู้จะต้องมีผู้ค้ำประกัน จำนวน 2 คน พร้อมทั้งหลักทรัพย์ของตนเองในกรณีมีหลักทรัพย์เพียงพอก็ใช้เพียงหลักทรัพย์เท่านั้น จากหลักเกณฑ์และการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุน ทำให้สมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้หรือได้รับอนุมัติจำนวนเงินที่น้อยกว่าที่ระบุไว้ในคำขอกู้ เกิดความไม่พอใจ

- การโอนเงินให้ผู้กู้ พบว่า เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้เรียบร้อยแล้ว

แล้ว จึงได้แจ้งให้ผู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร เพื่อนำมาแจ้งให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบและทำการโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ของสมาชิกตามจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ

- การส่งเสริมการใช้เงินกู้ พบว่า คณะกรรมการกองทุนทุกคนมีส่วนช่วยให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพต่อสมาชิกผู้กู้ยืม และช่วยหาแหล่งตลาดสำหรับการประกอบอาชีพบางอย่าง เนื่องจากคณะกรรมการทุกคนก็เป็นสมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนหรือสมาชิกในครอบครัว เป็นผู้กู้ยืมเงินมาประกอบอาชีพเช่นเดียวกับสมาชิกผู้กู้ยืมอื่น ๆ ทำให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาหารือต่อกันในด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ แต่ก็ยังมีสมาชิกบางส่วนดำเนินการประกอบอาชีพด้วยตนเองไม่มีคณะกรรมการ หรือ หน่วยงานของรัฐเข้ามาให้คำแนะนำแต่อย่างใด

- การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ คือ คณะกรรมการกองทุนฝ่ายตรวจสอบจำนวน 3 คน โดยมีการเข้าไปติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการประกอบอาชีพของผู้กู้ยืมในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ ซึ่งการประเมินนั้นจะเข้าไปตรวจสอบโครงการของผู้กู้ว่าดำเนินการแล้วหรือยัง ถ้าดำเนินการแล้วสำเร็จเป็นบางส่วนเท่านั้น หรือดำเนินการครบสมบูรณ์แล้ว หรือถ้ายังไม่ดำเนินการตามที่ระบุไว้ ปัญหาและอุปสรรคคืออะไร ซึ่งคณะกรรมการกองทุนได้กล่าวว่า อาจจะมีการเข้าไปช่วยเหลือให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ถ้าถึงระยะเวลาที่ครบกำหนดส่งคืนเงิน ผู้กู้ยังไม่ดำเนินการใด ๆ คณะกรรมการกองทุนต้องมีมาตรการเด็ดขาด คือ ต้องตัดสิทธิ์ในการให้กู้ยืมครั้งต่อไป พร้อมทั้งให้หมดสภาพการเป็นสมาชิกทันที จากนั้นในเดือนสิงหาคม 2545 คณะกรรมการกองทุน มีการดำเนินการแจ้งให้สมาชิกทราบถึงกำหนดการชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย คือ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 โดยให้สมาชิกแจ้งความประสงค์ชำระเงินคืนได้ ณ ณ ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงพร้อมด้วยสมุดบัญชีคู่ฝาก ซึ่งเป็นการกระตุ้นเตือนให้สมาชิกรับทราบและเตรียมความพร้อมในการชำระเงินคืนอย่างถูกต้อง

- การจัดทำรายงานและแพร่ผลการดำเนินงาน พบว่า คณะกรรมการยังไม่มี การจัดทำรายงานและแพร่ผลการดำเนินงานให้แก่สมาชิกกองทุนรับทราบเป็นประจำ

- การจัดสรรผลประโยชน์ พบว่า กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง จะมีการจัดสรรผลกำไรเมื่อสิ้นปี ถ้าปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดทำ ดังนี้

1. เงินช่วยเหลือด้านการศึกษา,พัฒนาอาชีพ 10%
2. เงินช่วยสาธารณะประโยชน์ส่วนรวม 17%
3. เงินเพื่อการศึกษาเยาวชน 3%

4. เงินช่วยเหลือคนชราและผู้ด้อยโอกาส	5%
5. เงินสมทบเข้ากองทุน	25%
6. เงินตอบแทนคณะกรรมการ	15%
7. เงินเฉลี่ยคืน	1%
8. เงินใช้จ่ายครุภัณฑ์ดำเนินงาน	6%
9. เงินประกันความเสี่ยง	18%
รวม	100%

ปัจจุบันยังไม่ทราบว่ามีการสุทธีนำมาจัดสรรผลประโยชน์ต่อหมู่บ้านได้อย่างแท้จริง

- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน พบว่า การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้านและตำบล ซึ่งผู้เข้าร่วมเครือข่ายพึงพอใจมากกับประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านเดียวกัน และระหว่างตำบล ประเภทของเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ ได้แก่

1. การจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
2. การจัดเวทีสรุปบทเรียนของหมู่บ้าน
3. การจัดเวทีประชาคมวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนระดับตำบล
4. การจัดเวทีประชาคมการบริหารจัดการกองทุนและชุมชนเมืองระดับตำบล
5. การจัดเวทีประชาคมโครงการสรุปกิจการระดับชุมชน
6. การจัดเวทีสรุปบทเรียนในระดับตำบล

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิต

- จำนวนสมาชิกกองทุน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกกองทุน 107 คน เป็นจำนวนเท่าเดิม ณ วันเริ่มตั้งกองทุน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนได้ปิดการรับสมัครสมาชิกเป็นที่เรียบร้อยแล้วตามกำหนดเวลาการรับสมัคร ซึ่งผู้ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกใหม่ ต้องรอให้ครบการดำเนินงานกองทุน 1 ปี

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง

วัน เดือน ปี	จำนวนครัวเรือน			จำนวนประชากร		
	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%
วันแรกตั้ง	171	107	62.5	677	107	15.8
31 ก.ค. 45	171	107	62.5	677	107	15.8

- จำนวนผู้ได้เงินกู้ พบว่า จำนวนสมาชิก 107 ราย มีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ 73 ราย ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนผู้ยื่นกู้ ผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่อนุมัติแต่ละครั้ง

จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติเงินกู้	จำนวนผู้ยื่นกู้	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ	ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้	ยอดเงินที่อนุมัติ
8 พฤศจิกายน 2544	51	48	962,000	646,000
13 พฤศจิกายน 2544	25	25	458,000	325,000
รวม	76	73	1,420,000	971,000

จำนวนผู้กู้เงินทั้งหมด 73 ราย ได้นำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพ หรือ ทำกิจกรรมดังนี้

1. ปลูกพืช คือ มันสำปะหลัง, ผัก, ข้าวโพด จำนวน 9 ราย รวมเงินกู้ 146,000 บาท
2. เลี้ยงสัตว์ คือ โค, กระบือ, หมู, ไก่-เป็ด จำนวน 52 ราย รวมเงินกู้ 643,000 บาท
3. ค้าขาย คือ เสื้อผ้า, ของชำ, ของเก่า จำนวน 9 ราย รวมเงินกู้ 134,000 บาท
4. ตัดผม, เสริมสวย ที่หมู่บ้าน, หน้าสถาบัน จำนวน 3 ราย รวมเงินกู้ 48,000 บาท

- จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด ปัจจุบันถึงไม่ถึงกำหนดการชำระหนี้ แต่ทางคณะกรรมการได้มีการแจ้งให้ผู้รับทราบถึงกำหนดการชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคือวันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 โดยให้สมาชิกแจ้งความประสงค์ชำระเงินคืนได้ ณ ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงพร้อมด้วยสมุดบัญชีคู่ฝาก ซึ่งเป็นการกระตุ้นเตือนให้สมาชิกรับทราบและเตรียมความพร้อมในการชำระเงินคืนอย่างถูกต้อง

- กองทุนสะสม พบว่า ปัจจุบัน เงินค่าหุ้นของสมาชิกกองทุนมีดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ส่วนเงินค่าสมัครของสมาชิก นำมาใช้ด้านการดำเนินงาน เช่น ค่าพาหนะ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าอาหาร ค่าพิมพ์เอกสาร ซึ่งสามารถดูได้จากบัญชีค่าใช้จ่าย

- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ พบว่า จากจำนวนสมาชิกผู้กู้ยืมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 36 คน มีการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอจำนวน 31 คน มีผู้ไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ จำนวน 3 คน เนื่องจากผู้กู้แจ้งว่า เงินที่ได้รับการอนุมัติไม่เพียงพอต่อการซื้อวัตถุดิบ เพื่อนำมาลงทุนประกอบอาชีพ จึงต้องเปลี่ยนโครงการที่สามารถใช้จ่ายเงินได้อย่างเพียงพอ ส่วนผู้กู้อีก 2 คน ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จได้แต่เพียงเริ่มต้นเท่านั้น เนื่องจากประสบปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอในครอบครัว จึงต้องนำเงินที่กู้ยืมมาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน โดยแจ้งว่าถ้ามีความพร้อมจึงจะดำเนินการประกอบอาชีพให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ยืมต่อไป

ซึ่งผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ก็นำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน และมีรายได้จากการประกอบอาชีพ แล้ว ได้แก่

1. นาง บุญเรือน ชนะพะเนา ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 7,000 บาท นำมาพัฒนาอาชีพการผลิตทางการเกษตร คือ การเลี้ยงสุกร
 2. นาง สมหมาย นัดดาเวช ได้รับการอนุมัติเงินกู้จำนวน 15,000 บาท นำมาพัฒนาอาชีพการค้าขาย คือ ขายอาหาร,ของชำ
 3. นาย เจริญ จันท์ทอง ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 20,000 บาท นำมาพัฒนาอาชีพการบริการ คือ ร้านเสริมสวย
 4. นาง สายทอง วงศ์มะเริง ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 15,000 บาท นำมาพัฒนาอาชีพการผลิตทางการเกษตร คือ การปลูกมันสำปะหลัง
 5. นาง สัมเกลี้ยง โนมะยา ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 20,000 บาท นำมาพัฒนาอาชีพการผลิตทางการเกษตร คือ การเลี้ยงเป็ด
- ทักษะคดียของชุมชนต่อกองทุน พบว่า ทักษะคดียของชาวบ้านต่อคณะกรรมการกองทุนในด้านบวก ชาวบ้านมีความคิดเห็นว่าเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ และมั่นใจว่าจะสามารถบริหารจัดการกองทุนได้ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และมีความรู้ความสามารถ ส่วนในด้านลบ ชาวบ้านคิดว่าคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ไม่ยุติธรรม ด้านทักษะคดียต่อเงินกองทุนในด้านบวก ชาวบ้านคิดว่าดี เป็นการช่วยเหลือคนยากจน และดอกเบี้ยถูกกว่าแหล่งเงินกู้อื่นๆ ส่วนในด้านลบ คิดว่าผู้กู้อาจไม่ทำตามวัตถุประสงค์ของนโยบายรัฐบาล

2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว

- อาชีพเดิม พบว่า ผู้กู้ มีอาชีพหลัก คือ อาชีพทางการเกษตร (ทำนา , ทำไร่) ส่วนอาชีพรอง คือ อาชีพรับจ้าง(ทอผ้า,ทำไป) ซึ่งผลจากการประกอบอาชีพเดิมมีรายได้ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
- สภาพการอยู่อาศัย พบว่า ผู้กู้ทั้งหมดมีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเอง
- รายได้ของครอบครัว ผู้กู้ส่วนมากมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 30,000 บาทต่อปี
- หนี้สินต่อครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน พบว่า ผู้กู้ส่วนมากมีหนี้สินธนาคาร เนื่องจากกู้เงินนำไปลงทุนประกอบอาชีพ แต่ได้รับการพักชำระหนี้

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

- จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ พบว่า ได้มีการอนุมัติเงินกู้รายละ 6,000 – 20,000 บาท โดยนำไปดำเนินการพัฒนาอาชีพที่ผู้กู้ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นส่วนใหญ่
- จำนวนเงินทุนนอกเหนือจากเงินกู้ พบว่า ผู้กู้ส่วนหนึ่งที่ประกอบอาชีพที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ เช่น การทำไร่มันสำปะหลัง การปลูกข้าวโพด และการเลี้ยงโคกระบือ จะต้องใช้เงินทุนส่วนตัวประกอบด้วยหรือต้องมีการกู้ยืมเงินมาเพิ่มเติมในการลงทุน
- สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบ ในการประกอบอาชีพ พบว่า สถานที่ส่วนมากจะเป็นที่ดินทำกินของผู้กู้เอง แต่ถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่จะต้องอาศัยการเช่าที่ดินที่อยู่นอกเขตหมู่บ้าน ส่วนวัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบ ผู้กู้ที่ดำเนินการมาก่อนแล้วจะใช้อุปกรณ์เดิมที่มีอยู่ได้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการ

- การใช้จ่ายเงินกู้ พบว่า ผู้กู้ไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ไม่ทราบว่าคุณค่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่
- การหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า ผู้กู้มีการหาความรู้เพิ่มเติมโดยการขอคำแนะนำจากสมาชิกผู้กู้ด้วยกันหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีส่วนน้อยที่ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- การหาตลาด ส่วนมากผู้กู้ที่เคยดำเนินการมาแล้วจะมีแหล่งตลาดที่แน่นอน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิต

- ผล โดยตรง ผู้กู้มีการใช้เงินตามโครงการก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัวลดการกู้ยืมเงินนอกระบบ
- ผล โดยอ้อม พบว่า ผู้กู้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน

สมาชิกผู้กู้ที่ได้ดำเนินการประกอบอาชีพตามระบุวัตถุประสงค์ที่ระบุในคำขอกู้ยืม ผู้ทำสารนิพนธ์ขอยกตัวอย่าง จำนวน 5 ราย ดังนี้

1. นางสาวสุนีย์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา อาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร (ทำนา) และอาชีพรับจ้าง (ทอผ้า) มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน รายได้ของครอบครัว 3,500-4,000 บาทต่อเดือน ซึ่งรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้เพียงพอ เพราะอาชีพรับจ้างมีรายได้ที่แน่นอนเป็นประจำทุกเดือน หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุนไม่มี จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติเป็นเงินจำนวน 6,000 บาท นำมาดำเนินการ เลี้ยงสุกร ซึ่งผู้กู้ซื้อสุกรมาตัวละ 1,000 บาท เป็นจำนวน 2 ตัว ประมาณ 4 เดือน จะสามารถจำหน่ายสุกรได้โดยมีคนในหมู่บ้านมารับซื้อถึงที่บ้าน ไม่มีแหล่งตลาดที่จะขายประจำแต่อย่างใด ในด้านการดำเนินกิจกรรมนี้ ทำกันเองในครอบครัว ไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาให้คำแนะนำ

บัญชีรายจ่ายเงินกู้

1. ซื้อลูกสุกร 2 ตัว เป็นเงิน 2,000 บาท
2. ทำคอกสุกร เป็นเงิน 1,000 บาท
3. ซื้อหัวอาหาร 3 กระสอบ เป็นเงิน 700 บาท
4. ซื้อรำข้าว 30 กิโลกรัม เป็นเงิน 150 บาท

ปัจจุบันผู้จำหน่ายสุกรไปแล้ว จำนวน 2 ตัว ตัวละ 2,400 บาท แต่ยังไม่มีการไปรับซื้อสุกรมาเลี้ยงใหม่

จากการที่ผู้จำหน่ายสุกร พบว่า การเลี้ยงสุกรใช้เงินลงทุนไม่สูง เมื่อนำสุกรออกจำหน่ายผลกำไรที่ได้จึงไม่มากนัก แต่ก็มีส่วนคิดตรงที่ภายใน 1 ปี สามารถนำสุกรมาเลี้ยงและจำหน่ายได้บ่อย ทำให้ผู้ผู้มีรายได้หมุนเวียนและเพียงพอต่อการใช้จ่ายรายเดือน

2. นางแมน ขุนศรีกลาง มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร (ทำนา,ทำไร่) มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน รายได้ของครอบครัวประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน ซึ่งไม่ค่อยเพียงพอในการใช้จ่ายภายในครอบครัว มีหนี้สินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อยู่จำนวน 100,000 บาท แต่ได้รับการพักชำระหนี้อยู่ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติเป็นเงินจำนวน 6,000 บาท โดยผู้จำหน่ายสุกรเข้ามาดำเนินการเลี้ยงโค-กระบือ ซึ่งผู้ผู้มีประสบการณ์การเลี้ยงมาก่อน และมีโค-กระบือที่เลี้ยงมาก่อนอยู่แล้วจำนวน 12 ตัว และนำเงินกู้มาซื้อเพิ่มอีก 1 ตัว ตัวละ 10,000 บาท โดยไปซื้อวัวมาจากทางภาคสูงเนิน เมื่อสามารถจำหน่ายได้จะมีผู้มารับซื้อถึงที่บ้านซึ่งก็เป็นพ่อค้าจากทางสูงเนินเช่นกัน ปัจจุบันเลี้ยงโค-กระบือกับลูกชาย ยังไม่ได้จำหน่าย เพราะกระบือยังไม่โตเต็มที่

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้ (รวมทุนส่วนตัว)

1. ซื้อโค-กระบือ 1 ตัว เป็นเงิน 10,000 บาท
2. ซื้อยารักษาโรค เป็นเงิน 200 บาท

จากการสัมภาษณ์ผู้ไม่มีปัญหาในการเลี้ยงโค-กระบือ เพราะมีประสบการณ์ และไม่มีปัญหาทางธรรมชาติสามารถจำหน่ายโค-กระบือได้ตามราคาที่ตนพอใจ ซึ่งก็เป็นการดีที่ผู้จำหน่ายสามารถต่อรองราคาขายกับพ่อค้าให้ได้ราคาที่ตนพอใจไม่ถูกเอาเปรียบ

3. นาง สายทอง วงศ์มะเรียง มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร (ทำไร่,ทำนา) และอาชีพรับจ้าง (ทอผ้า) มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 2 คน รายได้ของครอบครัว 3,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเพียงพอในการใช้จ่ายในครอบครัว มีหนี้สินธนาคารเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 100,000 บาท แต่ได้รับการพักชำระหนี้อยู่ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติเป็นเงินจำนวน 15,000 บาท โดยนำมาปลูกมันสำปะหลังพื้นที่จำนวน 50 ไร่ ซึ่งผู้จำหน่ายสุกรเคยดำเนินการปลูกมาก่อนการกู้ยืมเงินกองทุน 1 ปี ส่วนเงินกองทุนนำมาใช้เพิ่มเติมในการลงทุน ผู้จำหน่ายจะร่วมทำกิจ

กรรมกับญาติพี่น้องเนื่องจากต้องใช้เงินทุนสูง ถ้าทำคนเดียวอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงได้ เมื่อได้ผลผลิตจะนำไปส่งที่โรงแปงสวงวงศ์ ต.หนองบัวศาลา อ. เมืองจ.นครราชสีมา

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้ (รวมทุนส่วนตัว)

1. ค่าเช่าไร่	เป็นเงิน 5,000 บาท
2. ค่าไถ	เป็นเงิน 6,000 บาท
3. ค่าปลูก,จ้างคนงาน	เป็นเงิน 4,000 บาท
4. ซื้อมุ่ย	เป็นเงิน 3,000 บาท
5. ทำร่น	เป็นเงิน 3,000 บาท

จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีปัญหาบ้างเล็กน้อย เนื่องจากดินมีคุณภาพต่ำ ต้องใช้ปุ๋ยเป็นจำนวนมาก หรือจัดหาปุ๋ยธรรมชาติมาใช้ร่วมกับญาติพี่น้อง แต่ไม่เป็นปัญหาเพราะราคามันค่อนข้างดี

การปลูกมันสำปะหลัง ผู้ที่สามารถดำเนินการได้ ต้องมีทุนส่วนตัวค่อนข้างสูง หรือต้องกู้ยืมเงินนอกระบบมาเพิ่มเติม เพราะเงินทุนจากการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ และต้องร่วมดำเนินการกับหลายๆคน เพื่อช่วยเหลือกัน ถ้าประสบปัญหาขาดทุนก็ไม่เสี่ยงต่อการขาดทุนมากนัก เพราะมีหุ้นส่วนรวมอยู่

4. นางสาวมาน แก้วพะเนา อาชีพหลัก ทำการเกษตร (ทำนา) และอาชีพรับจ้าง (ทอผ้า,ท้าวไป) มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 3 คน รายได้ของครอบครัว 3,500-4,000 บาทต่อเดือน มีหนี้สินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จำนวน 300,000 บาท แต่พักชำระหนี้อยู่ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติเป็นเงินจำนวน 20,000 บาท โดยนำมาปลูกข้าวโพด จำนวน 60 ไร่ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์การปลูกข้าวโพดมาก่อนแล้ว 1 ปี และได้ร่วมดำเนินการกับเพื่อนบ้านที่กู้ยืมเงินกองทุนมาลงทุนร่วมกัน แหล่งตลาดที่จะนำผลผลิตออกจำหน่าย คือ ที่ลานมันข้าวโพด อ.วัฒนาร จ.สระแก้ว

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้ (รวมทุนส่วนตัว)

1. ซื้อมล็ดข้าวโพด กล่องละ 1,700 บาท 8 กล่อง	เป็นเงิน 13,600 บาท
2. ซื้อมุ่ย 40 กระสอบ กระสอบละ 320 บาท	เป็นเงิน 12,800 บาท
3. ค่าเช่าไร่	เป็นเงิน 20,000 บาท
4. ค่าไถแปร, ไถคะ	เป็นเงิน 20,000 บาท
5. ค่าปลูก	เป็นเงิน 10,000 บาท
6. ค่ารักร่อง ใส่ปุ๋ย	เป็นเงิน 10,000 บาท
7. ค่าฉีดยา	เป็นเงิน 5,000 บาท

ผู้กู้คาดว่าจะมีรายรับเป็นจำนวน 200,000 บาท

การปลูกข้าวโพดต้องใช้เงินทุนสูงมาก ผู้กู้จะสามารถดำเนินการได้ต้องมีทุนส่วนตัวค่อนข้างมาก และต้องมีการร่วมทุนกับผู้อื่นด้วย จึงจะสามารถดำเนินการได้ แต่ผลตอบแทนผู้กู้คาดว่าจะคุ้มค่าต่อการลงทุน เนื่องจากข้าวโพดมีราคาดี

5. นางสาวภา กุญแก้ว มีอาชีพรับราชการ ครู มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 5 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 3 คน รายได้ของครอบครัว 40,000 บาทต่อเดือน มีหนี้สินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จำนวน 100,000 บาท แต่ได้รับการพักชำระหนี้อยู่ ได้รับอนุมัติเงินกู้เป็นจำนวน 20,000 บาท โดยนำไปดำเนินการขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งผู้กู้มีประสบการณ์มาบ้างเล็กน้อย โดยดำเนินการกับบุตรสาวที่มีประสบการณ์มากกว่า การดำเนินกิจการไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความช่วยเหลือ การติดต่อแหล่งผลิต, ตลาด, และการจำหน่าย ดำเนินกิจการด้วยตนเอง ซึ่งแหล่งตลาดที่นำเสื้อผ้าไปจำหน่ายมีอยู่ 2 แห่ง คือ ตลาดนัด SAVE ONE และตลาดนัดท่าช้าง จ.นครราชสีมา ส่วนมากจะขายเสื้อผ้าในวันเสาร์-อาทิตย์

บัญชีรายจ่ายจากเงินกู้ (รวมทุนส่วนตัว)

1. ซื้อมอเตอร์รถจักรยานยนต์	เป็นเงิน 3,000 บาท
2. ซื้อมอเตอร์	เป็นเงิน 10,000 บาท
3. ซื้อมอเตอร์จักรยานยนต์	เป็นเงิน 4,000 บาท
4. ค่าเช่าแผง	เป็นเงิน 5,000 บาท

จากการสัมภาษณ์ผู้กู้ประสบปัญหาหลายอย่าง ได้แก่ การเดินทางไปขายที่ตลาดยังไม่สะดวกเพราะไกลจากที่อยู่อาศัยประมาณ 10-15 กิโลเมตร การเดินทางไปรับเสื้อผ้าก็ไม่ค่อยสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องไปรับซื้อเสื้อผ้าถึงกรุงเทพมหานคร และปัญหาแผงเช่าร้านไม่คงที่ ถ้าวันไหนได้ทำเลไม่ดี กำไรจะได้น้อย จึงต้องการหาเช่าร้านคงที่ และทำเลดี เพื่อให้การดำเนินการขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้กำไรแน่นอนเป็นประจำทุกสัปดาห์

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวล เทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพ การผลิตทางการเกษตร คือ การปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพปลูกมันสำปะหลัง

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การเตรียมสถานที่ และบำรุงดินให้มีสภาพดี การจัดหาพันธุ์ที่มีคุณภาพ การจัดเตรียมเงินทุน และแหล่งเงินทุนอื่นๆ การจัดหาแรงงานให้เพียงพอ

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การไถดินยกร่องและกำจัดวัชพืชและพืชน้ำดิน การเตรียมดินพันธุ์ที่จะปลูกโดยการตัดให้ดินพันธุ์อยู่ในลักษณะที่พอประมาณเป็นท่อนๆประมาณ 1 ฟุต การปลูกต้องปลูกในลักษณะดินพันธุ์จะต้องตรงกับพื้นร่อง จากนั้นจะมีการดูแลรักษาเป็นระยะในช่วงเดือนแรกจะให้น้ำบำรุงดิน ประมาณ 5 – 6 เดือนจะให้น้ำบำรุงหัวมันและกำจัดวัชพืช

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ผลผลิตต่อไร่จะได้ปริมาณสูง หัวมันจะมีปริมาณแป้งสูงและมีขนาดใหญ่ไม่มีโรค

3.2 อาชีพปลูกผัก

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ที่ดี, ดินอุดมสมบูรณ์, การเตรียมแปลง, แหล่งน้ำสมบูรณ์, คำนึงถึงช่วงเวลาในการเพาะปลูกที่เหมาะสม

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การให้น้ำเข้าเย็นพอประมาณ การใส่ปุ๋ยอินทรีย์วัตถุจากธรรมชาติ กำจัดวัชพืช ฉีดยาฆ่าแมลง โดยใช้สารธรรมชาติ

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ต้นผักมีความสมบูรณ์ มีน้ำหนักสูงปริมาณมากอย่างมีคุณภาพ

3.3 อาชีพเลี้ยงโค - กระบือ

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อโค - กระบือที่สมบูรณ์แข็งแรง การเตรียมคอกให้โค - กระบืออาศัยที่สามารถป้องกันฝนและยุงได้

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐในการรักษาโรคฉีดยาแก้ไข้ เมื่อโค กระบือป่วย และมีการจัดหาแหล่งตลาดที่สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าที่มารับซื้อได้

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ โค กระบือมีความอ้วนท้วนแข็งแรงสมบูรณ์

3.4 อาชีพเลี้ยงสุกร

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การเลือกซื้อลูกสุกรที่สมบูรณ์แข็งแรง สร้างคอกให้สุกรให้มีความสะอาดและสะดวกในการที่สุกรจะมากินอาหาร หรือน้ำ มีการจัดเตรียมหัวอาหารแยกประเภทหัวอาหารสุกรน้อย และหัวอาหารสุกรใหญ่

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การทำความสะอาดคอกให้มีสุขลักษณะที่ดี ถ้าสุกรป่วยเป็นโรคมีการขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐให้มาดูแลรักษาโรค การให้อาหารที่มีคุณค่าและเหมาะสม

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ สุกรมีน้ำหนักประมาณ 70-80 กิโลกรัม และมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

3.5 อาชีพค้าขายของชำ และอาหาร

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายจากแหล่งตลาดที่จำหน่ายสิน

ค้าราคาถูกและมีคุณภาพ มีเงินทุนสำรอง มีทำเลการค้าขายที่ดี จัดร้านให้สะดวก สะอาดน่าใช้บริการ

กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าโดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผักและผลไม้ ถ้าเกิดการเน่าเสียจะไม่จำหน่ายและจัดหาสินค้าใหม่ๆที่ถูกค่าต้องการ ด้านการใช้จ่ายเงินมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อให้ทราบผลกำไรที่ได้รับอย่างแท้จริง และมีการตรวจสอบบัญชีเงินเชื่อ ของลูกค้าเพื่อดำเนินการติดตามเป็นประจำ

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ สินค้าขายได้จำนวนมาก มีลูกค้ามาใช้บริการสม่ำเสมอ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุนพบว่า มีการดำเนินการจัดตั้งสำเร็จเรียบร้อย เนื่องจากมีชาวบ้านเข้าร่วมประชุมจำนวน 126 ครั้งเรือน จากทั้งหมด 171 ครั้งเรือนเท่ากับเป็นจำนวน 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมด และมีหน่วยงานระดับอำเภอที่รับผิดชอบเข้ามาช่วยเหลือ อธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนเงินล้าน

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการกองทุนบริหารงานจำนวน 13 คน มีหน้าที่รับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการดำเนินงานตั้งแต่การจัดทำระเบียบ ตลอดจนการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงได้ดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจากกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มค่อนข้างมาก โดยเริ่มจากกระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน การขอขึ้นทะเบียนกองทุน และการจัดทำบัญชีต่าง ๆ โดยที่คณะกรรมการกองทุนจะร่วมกันศึกษาระเบียบหรือแนวทางของรัฐบาลมาเป็นตัวแบบในการจัดทำ อาทิ เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง คณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้ร่างระเบียบขึ้นมาเอง โดยศึกษาทำความเข้าใจในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและดำเนินการได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการประเมินความพร้อมของหมู่บ้านก็เป็นสิ่งดีประการหนึ่ง เพราะชาวบ้านสามารถตรวจสอบว่าตนเองมีความพร้อมหรือไม่ เพื่อมีสิทธิในการรับเงินกองทุนดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการประเมินตนเองและตรวจสอบกันเองของชุมชนก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบยิ่งขึ้น ในด้านการจัดทำบัญชีถึงแม้ว่าระบบวิธีคิดจากส่วนกลางจะสลับซับซ้อนและเข้าใจยาก แต่ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความตระหนักในความสำคัญของการศึกษาและหาความรู้เพื่อให้สามารถ

จัดทำระบบบัญชีด้วยตนเองได้ ส่วนการที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านรู้จักการบริหารจัดการเงินเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพอย่างเพียงพอ โดยรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตอาจจะไม่สูงมากนักแต่ก็พออยู่พอกิน สามารถเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจพอเพียงแก่ตนเองและครอบครัว

4.1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

การใช้จ่ายเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีรายละเอียดดังนี้

1. ปลุกพืช คือ มันสำปะหลัง,ผัก,ข้าวโพดจำนวน 9 ราย เป็นเงิน 146,000 บาท
2. เลี้ยงสัตว์ คือ โค-กระบือ,หมู,ไก่-เป็ด จำนวน 52 ราย เป็นเงิน 643,000 บาท
3. ค้าขาย คือ เสื้อผ้า,ของชำ,ของเก่า จำนวน 9 ราย เป็นเงิน 134,000 บาท
4. ตัดผม,เสริมสวย ที่ หมู่บ้าน,หน้าราชภัฏ จำนวน 3 ราย เป็นเงิน 48,000 บาท

จากการที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 36 คน ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้จำนวน 31 คน โดยมีการนำเงินที่กู้ยืมมาลงทุนใช้จ่ายในการดำเนินการประกอบอาชีพต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพต่อไป ผลการกู้ยืมเงินนอกระบบ จึงเป็นการกระตุ้นและสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้กับผู้กู้ และกองทุนหมู่บ้านโดยรวม

4.1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียงที่ได้ดำเนินการผ่านมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว ได้มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อร่วมประชุมให้ข่าวสาร และร่วมกันแสดงความคิดเห็น เป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นทั้งการจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด หรือ การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการกองทุนกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หรือเป็นการจัดการประชุมโดยบัณฑิตศึกษาให้ผู้มีส่วนร่วมทั้งกองทุนในแต่ละหมู่บ้านมาร่วมประชุมกันในระดับตำบล ซึ่งการจัดเวทีประชาคมทั้งหมดดังกล่าว เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหมู่บ้านเดียวกันและจากหมู่บ้านอื่น ๆ เกิดการประสานงาน มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในชุมชน

4.2 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง เพื่อทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 126 ครั้งเรือน จากจำนวนครั้งเรือนทั้งหมด 171 ครั้งเรือนซึ่งเป็นการรวมตัวกัน 3 ใน 4 ของจำนวนครั้งเรือนทั้งหมด นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการ

สนับสนุนระดับตำบลและอำเภอมาเข้าร่วมจำนวน 3 คน จากการทำมีผู้มาเข้าร่วมประชุมจำนวนมากมาร่วมประชุมปรึกษาหารือ เสนอชื่อคนที่ตนเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นกรรมการบริหารกองทุน แสดงถึงความร่วมมือและให้ความสำคัญพร้อมทั้งสนใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน อันจะส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนต่อไป

- การประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน เพื่อขอรับสิทธิในการรับเงินทุน 1 ล้านบาท ช่วยให้ชาวบ้านหนองระเวียงจัดประชาคมตรวจสอบว่าตนเองมีความพร้อมหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการประเมินตนเองและตรวจสอบกันเองของชุมชน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบยิ่งขึ้น

- คณะกรรมการกองทุน มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนซึ่งล้วนส่งผลดีต่อการดำเนินงานกองทุน อาทิ การจัดทำระเบียบกองทุน การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสมาชิก ผู้กู้ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

- การจัดสรรผลประโยชน์ เมื่อครบสิ้นปี ถ้ากองทุนหมู่บ้านมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการจะนำมาจัดสรรในด้านต่าง ๆ อาทิ นำมาช่วยเหลือด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาศาธารณะประโยชน์ส่วนรวม เพื่อการกีฬาเยาวชน ช่วยเหลือคนชราและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งถ้าหากมีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างแท้จริง จะส่งผลให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในการบริหารจัดการกองทุนและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อีกทั้งเป็นการช่วยพัฒนาหมู่บ้านของสมาชิกในชุมชน ส่งผลให้คนในหมู่บ้านมีสุขภาพ ร่างกาย และสุขภาพจิตที่ดียิ่งขึ้น

- การที่สมาชิกผู้กู้เงิน ส่วนมากดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ระบุไว้ได้สำเร็จ มีรายได้จากการประกอบอาชีพ นำมาใช้จ่ายเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ รวมทั้งมีความสามารถในการชำระหนี้คืนกองทุนตามกำหนดเวลา และผลตอบแทนที่ได้รับสามารถนำไปดำเนินการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัว

- สมาชิกมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง มีการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาของตนเอง ซึ่งประสบการณ์การเรียนรู้ของคณะกรรมการกองทุน ทั้งในด้านการจัดทำระเบียบ การจัดทำบัญชีกองทุน การบริหารงานในทุกด้าน และประสบการณ์การเรียนรู้และการพึ่งพาตนเองของสมาชิกผู้กู้ ทั้งในด้าน การฝึกเขียนโครงการเพื่อขอกู้ การแก้ไขปัญหาจากการประกอบอาชีพ การใช้จ่ายเงินล้วนแล้วแต่เป็นการพึ่งพาตนเอง เกิดการเรียนรู้และเกิดความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และการหาความรู้เพื่อให้ตนเองและหมู่บ้านทำงานได้ แรงขับเคลื่อนกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- การมีเครือข่ายการเรียนรู้ ช่วยให้หมู่บ้านที่ขาดประสบการณ์บางอย่างเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนอื่นๆ เกิดการประสานงานช่วยเหลือกัน และนำความรู้จากชุมชนอื่นๆ

มาพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนได้ อีกทั้งการมีเครือข่ายการเรียนรู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเดียวกันเป็นการรับช่วยกันรับฟังปัญหา ร่วมกันแสดงความคิดเห็น รับฟังเสียงข้างมาก และช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ ทำให้การดำเนินงานของแต่ละคนดำเนินไปด้วยดี ส่งผลดีต่อการบริหารงานกองทุนโดยรวม

- สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่ง คือ ความเข้มแข็งของชุมชนที่จะแสดงถึงการรวมพลังของชุมชนในการร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหา มีการวางแผนการประชุมเสวนาร่วมกัน และมีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง ยุติธรรมและมีคุณธรรม จะส่งผลให้การบริหารงานกองทุนประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

4.2.2 ปัจจัยค้ำยัน

- คณะกรรมการกองทุนบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งคณะกรรมการบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและไม่ทราบว่าตนเองต้องปฏิบัติหน้าที่อะไร อย่างไร จะทำงานก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่หรือต้องการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการกองทุนเท่านั้น

- การพิจารณาเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน เพื่ออนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกที่ขอกู้ยืมเงิน ปรากฏว่ามีผู้กู้บางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ ส่งผลให้ไม่สนใจหรือเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านอย่างเต็มที่

- การกำหนดระยะเวลากู้ยืมไม่เกิน 1 ปี เป็นข้อจำกัดของลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์การกู้เงินที่หลากหลาย เพราะอาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่ยืม ไปลงทุนที่ต้องใช้เวลาในการคืนเงินเกิน 1 ปี เช่น กู้ไปซื้อโคหรือ ทำสวน ซึ่ง 1 ปียังไม่เห็นผลจึงไม่มีรายได้เกิดขึ้น ทำให้มีการหันไปกู้เงินนอกระบบเพื่อนำมาคืนกองทุนให้ทันตามเวลาที่กำหนดเพราะเกรงจะเสียสัจจะ

- วงเงินที่กำหนดกู้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท และถ้าเกินต้องขออนุมัติเป็นรายๆ ไป แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกผู้กู้ ทำโครงการขนาดใหญ่ จึงเป็นการส่งเสริมให้มีการกู้เงินนอกระบบเพิ่มมากขึ้น

- ผู้กู้ที่อยู่ในแต่ละชุมชนส่วนมากเป็นลูกหนี้ธนาคาร และส่วนหนึ่งเป็นลูกหนี้ของนายทุนนอกระบบ เมื่อดำเนินการประกอบและมีรายได้เกิดขึ้น รายได้ส่วนหนึ่งจะต้องนำไปชำระหนี้เดิมด้วยทำให้รายได้ที่มีอาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัวและการนำเงินมาชำระคืนกองทุนตามกำหนดเวลา

- สมาชิกผู้กู้ส่วนหนึ่งไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ แต่นำเงินไปใช้ประกอบอาชีพอื่นหรือไม่ประกอบอาชีพใด ๆ เลย ส่งผลในการชำระเงินคืนตามกำหนดเวลา เนื่องจากถ้า

ไม่มีรายได้อีกก็ไม่สามารถนำเงินมาชำระคืนกองทุน อาจก่อให้เกิดการกู้ยืมเงินนอกระบบมาชำระหนี้ให้ตรงตามเวลา หรือไม่มีภาระหนี้กลายเป็นหนี้สูญตามมา

- สมาชิกผู้กู้บางส่วนเมื่อมีรายได้อาจจากการจำหน่ายผลผลิตแล้ว ไม่ดำเนินการพัฒนาอาชีพต่อเนื่อง ทำให้ขาดรายได้หมุนเวียนเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพต่อไป

4.3 กระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและ ตำบล พบว่า ในระดับตำบลมีการดำเนินงานร่วมกันของกองทุนหมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การประชุมซักซ้อมความเข้าใจก่อนการประชุมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และการประชุมร่วมกันทุก ๆ 3 เดือน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้านและตำบล ซึ่งผู้เข้าร่วมเครือข่ายพึงพอใจมากกับประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านเดียวกัน และระหว่างตำบล

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละความเข้มแข็งของชุมชนจากส่วนกลาง (กลุ่มเป้าหมาย 35 ครัวเรือน)

	ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
1.	ความสามัคคี	3	30	2	8	86	6
2.	ความซื่อสัตย์	12	22	1	34	63	3
3.	ความร่วมมือ	7	20	8	20	57	23
4.	การยกย่องคนทำความดี	17	15	3	48	43	9
5.	โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	-	35	-	-	100	-
6.	จำนวนครอบครัวมีอาชีพเลี้ยงตัวได้	-	35	-	-	100	-
7.	ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	-	35	-	-	100	-
8.	การรวมกลุ่ม	-	35	-	-	100	-
9.	การประชุม/เสวนาสมาเสมอ	9	24	2	26	68	6
10.	การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	-	35	-	-	100	-
11.	ผู้นำมีคุณธรรม ยุติธรรม	34	-	1	97	-	3
12.	มีแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	29	-	6	83	-	17

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

1. คนในชุมชนมีความสามัคคี
2. ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม
3. มีการวางแผนพัฒนาชุมชน
4. คนในชุมชนมีรายได้ สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้
5. คนในชุมชนมีสุขภาพดี
6. ชุมชนปลอดยาเสพติด
7. ชุมชนปลอดการพนัน
8. มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในชุมชน
9. คนในชุมชนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬา
10. คนในชุมชนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ
11. มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในชุมชน
12. ชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และมีระบบสาธารณสุขที่จำเป็น
13. คนในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
14. ในชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1.สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านหนองระเวียง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาการบรรลุวัตถุประสงค์ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
3. เพื่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้
4. เพื่อค้นหาตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
3. กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปร
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. จัดทำสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

1. ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินการ โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
2. ได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง
3. ได้ทราบถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้
4. ได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

1.2 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ และสวัสดิภาพของสมาชิก

กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง ช่วยให้สมาชิกกองทุน มีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน มีรายได้และมีการจัดสรรประโยชน์สู่สมาชิก

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีคณะกรรมการกองทุนที่มีความสามารถในการบริหารงานกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง

กองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง สมาชิกมีการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ เป็นส่วนมากแต่ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือและการแนะนำจากทางราชการอยู่ อีกทั้งกองทุนหมู่บ้านช่วยให้สมาชิกมีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินเพื่อความพออยู่พอกินตามเศรษฐกิจแบบพอเพียง

วัตถุประสงค์ข้อ 4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

สมาชิกในชุมชนกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีการนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อพัฒนาอาชีพ และมีรายได้หมุนเวียนในครอบครัวโดยการกู้ยืมเงินนอกระบบลดลง ส่งผลต่อการหมุนเวียนเงินในโครงการกองทุนหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 ชาวบ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สมาชิกในชุมชนกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง มีความสามัคคี ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดจากการมีเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 สมาชิกในชุมชนเกิดการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด แสดงถึงการร่วมมือร่วมปรีกษาหารือ เพื่อเสนอชื่อคนที่ตนเห็นว่าเหมาะสมเป็นกรรมการบริหารกองทุน

2.1.2 การประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน เป็นการประเมินตนเองและตรวจสอบกันเองของชุมชน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบยิ่งขึ้น

2.1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือและ

ให้การยอมรับ เนื่องจากสมาชิกกองทุนมีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกกองทุนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

2.1.4 การจัดสรรผลประโยชน์ตามที่คณะกรรมการได้ประกาศไว้ ช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน

2.1.5 สมาชิกผู้กู้เงินดำเนินการตามวัตถุประสงค์ เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัว

2.1.6 สมาชิกในชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาเพื่อให้ตนเองทำงานได้

2.1.7 การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำมาพัฒนาตนเองและชุมชน

2.1.8 ชุมชนมีความเข้มแข็ง

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 คณะกรรมการบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2.2.2 สมาชิกไม่พอใจในการอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการ ส่งผลให้ไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านอย่างเต็มที่

2.2.3 วงเงินที่อนุมัติให้กู้รายละไม่เกิน 20,000 บาท ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกผู้กู้ทำโครงการขนาดใหญ่ แต่ระเบียบต้องการให้เกิดกิจกรรมขนาดเล็กมากมายในหมู่บ้าน ซึ่งโอกาสจะคืนเงินยากเพราะหมู่บ้านยังขาดอำนาจการซื้อ

2.2.4 สมาชิกผู้กู้ในหมู่บ้านส่วนมากเป็นลูกหนี้ธนาคารและลูกหนี้ในระบบ ทำให้รายได้ส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้เดิม ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ

2.2.5 สมาชิกผู้กู้ไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ จึงไม่มีรายได้เกิดขึ้น ส่งผลให้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบมาชำระคืนกองทุนให้ทันตามกำหนดเวลา

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้ทำสารนิพนธ์ได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการ ตลอดจนสร้างองค์กรเครือข่ายภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

ได้แก่ คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม มีความสามารถในการประกอบ

อาชีพ มีสุขภาพอนามัยที่ดี ในชุมชนปลอดภัยเสถียร ปลอดภัยมั่นคง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาของการคืนเงินกู้ของสมาชิก 1 ปี ตามระเบียบอาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่ยืมไปลงทุนที่ต้องใช้เวลาในการคืนเงินเกิน 1 ปี เช่น ทำสวน เลี้ยงโค ควรให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและให้หลากหลายตามลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์การกู้เงิน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 วงเงินกู้ที่กำหนดให้กู้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท และถ้าเกินต้องขออนุมัติเป็นรายๆ แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนทำโครงการขนาดใหญ่ ควรจะมีการอนุมัติวงเงินที่สามารถทำโครงการที่ชาวบ้านคิดร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันภายในหมู่บ้านได้

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การจัดทำบัญชีกองทุนให้เป็นปัจจุบัน ช่วยให้ทราบผลการดำเนินการจากงบการเงินต่างๆ ผลกำไรจากดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าปรับ ดอกผลอื่นๆ และเมื่อครบรอบบัญชี 1 ปี สามารถทราบยอดผลกำไรที่เกิดขึ้น และนำมาคำนวณจัดสรรตามระเบียบที่กองทุนเขียนไว้ และเบิกถอนมาใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนกรรมการได้ ก่อนที่คณะกรรมการบางส่วนจะถูกจับสลากออก และไม่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการกองทุนอีกวาระหนึ่ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น รายงานฐานะทางการเงิน ทุกๆ เดือนละ 1 ครั้ง และติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านเพื่อแสดงความรับผิดชอบและความโปร่งใสด้านการบริหารจัดการเงินกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรจะมีจัดกลุ่มเสวนากลุ่มผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อที่จะได้รับทราบถึงปัญหาด้านต่างๆ ของสมาชิก และดำเนินการให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 มีการจัดทำแผนระยะสั้น ระยะยาว และแผนการใช้เงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 จัดการฝึกอบรมให้แก่คณะกรรมการที่ขาดความรู้ความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 6 มีการจัดทำบันทึกหรือรายงานของกองทุนหมู่บ้านเป็นระยะ ๆ

2.3 ข้อเสนอแนะ การนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สมาชิกผู้กู้ยืมควรมีการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายจากการดำเนินการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนที่ได้รับว่าคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ปัญหาวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ราคาสูงเกินไป สมาชิกควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาวัตถุดิบราคาถูก

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ปัญหาไม่มีแหล่งตลาดจำหน่ายผลผลิต สมาชิกควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาแหล่งตลาดร่วมกัน หรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 สมาชิกผู้กู้ยืมบางรายขาดความสามารถในการประกอบอาชีพ จึงควรขอคำแนะนำจากผู้อื่นหรือหาโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 สมาชิกควรดำเนินการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในการดำเนินการต่อไป

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การสนับสนุนโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การติดตามและประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนากองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน ให้มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 การรวมกองทุนทุกกองทุนภายในหมู่บ้านเข้าด้วยกันเพื่ออำนวยความสะดวกการบริหาร และการจัดการเพื่อจะดำเนินการเป็นธนาคารหมู่บ้านต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา(2545). ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา(2545). ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา(2545). ชุดวิชาการสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 . สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง. 2544. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองระเวียง. นครราชสีมา
- นิศา ชูโต. 2538. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : พีเอ็น การพิมพ์.
- พงษ์ศักดิ์ เกลิมชุติเดช. (2543). ธ.ก.ส.กับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs).วารสารธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์. 23(2) : 129-131.
- ภาวิณีย์ เจริญยิ่ง. 2545. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก้าวอย่างที่ต้องฟันฝ่า. มติชน. 31 มกราคม 2545, หน้า 12-13.
- รัตนะ บัวสนธิ์. 2545. “การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2540.

สมพันธ์ เตชะอธิก. 2545. “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ”. มติชน. 15 มกราคม 2545, หน้า 6.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2545. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

